

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Overzicht van de Vlaamse Rechtsliteratuur gedurende het gerechtelijk jaar 1955-1956.

Wie de productie overziet van de Vlaamse rechtsliteratuur gedurende het verlopen gerechtelijk jaar, doet onmiddellijk een dubbele vaststelling. Hoeveelheid en hoedanigheid van hetgeen gepubliceerd werd moet voorzeker niet onderdoen voor hetgeen de vorige jaren werd uitgegeven; de afzonderlijke werken zijn echter minder in getal en de Vlaamse juristen hebben hun inspanning hoofdzakelijk geconcentreerd op de twee grote verzamelwerken: de Algemene Practische Rechtsverzameling en het Administratief Lexicon. Het mag een gelukkig verschijnsel genoemd worden dat in de Vlaamse rechtswereld zo uitstekend werd begrepen hoe volstrekt noodzakelijk het is alle krachten in te spannen om door middel van deze twee grote verzamelwerken aan de Vlaamse rechtswetenschap en rechtspraak de instrumenten te bezorgen waaraan wij nog steeds zulke grote behoefte hebben.

Wanneer wij nagaan wat zowel in de Algemene Practische Rechtsverzameling als in het Administratief Lexicon werd gepresteerd, moeten wij werkelijk vol bewondering staan, niet alleen voor de durf en de ondernemingsgeest met dewelke deze beide reusachtige werken werden aangevat, maar vooral voor de degelijkheid en de hoge wetenschappelijke waarde van de verhandelingen die er in verschenen. Deze beide verzamelwerken hebben werkelijk onze Vlaamse rechtswetenschap op een hoger peil gebracht dat niet in het minst moet onderdoen voor het allerbeste dat in de Franse taal in ons land werd ontworpen.

Laten wij terloops even een woord zeggen over de uiterlijke vorm waarin de beide verzamelwerken worden uitgegeven.

Wat het Administratief Lexicon betreft is de opvatting volstrekt nieuw. Er is een prachtig evenwicht bereikt tussen het formaat van de drukletter, dat toelaat oneindig veel tekst te drukken op een zeer beperkte plaats, en de vereiste duidelijkheid die toelaat zonder de minste moeite of inspanning van de tekst kennis te nemen. De verhandelingen zijn gebundeld in een reeks handige bandjes met mooie, soepele plastieke omslag, terwijl een ingenieus systeem, dat volkomen nieuw is, toelaat op de eenvoudigste wijze en zonder de minste moeite de bladen te schikken en te verplaatsen. Wat de sierlijkheid der uitvoering betreft en de gemakkelijheid bij het gebruik mag het

Administratief Lexicon werkelijk een juweeltje van uitgeverkunst genoemd worden.

De Algemene Practische Rechtsverzameling is, wat de gedrukte tekst betreft, gekenmerkt door een uitzonderlijke degelijkheid; er bestaat een streng doorgedreven methode wat betreft de aanhalingen en verwijzingen en de typografie beantwoordt werkelijk aan de strengste eisen. Hetzelfde kan echter niet gezegd worden van het stel banden, waarin de verhandelingen verzameld worden; zij zijn zwaar en volumineus, nemen in de bibliotheek een plaats in beslag waardoor veel nuttige ruimte verloren gaat; de kleine ronde openingen die in de bladen werden aangebracht passen niet steeds nauwkeurig op de metalen stangen van de band, zodat, tot grote ergernis van de gebruikers, de bladen soms gewrongen zitten en oneffenheden vertonen; de bladzijden vallen niet gemakkelijk open; daarbij komt dan nog dat naar gelang de uitbreiding van de verzameling de cahiers soms met heel veel moeite van de ene band in de andere moeten verplaatst worden, wat thans nog wel mogelijk is in de eerste jaren van deze grote publicatie, maar wat stellig niet meer mogelijk zal zijn binnen afzienbare tijd. Het is volstrekt nodig dat er door de uitgeverij maatregelen zouden getroffen worden die een meer handig gebruik zouden kunnen verzekeren. Zou de klemband, zoals deze gebezigd wordt voor de Franse uitgave der *Juris-Classes* niet een oneindig meer te verkiezen oplossing zijn en zou het niet mogelijk zijn op de rugzijde van elke band een vervangbare etiket te voorzien om het overschakelen van de ene band naar de andere overbodig te maken? Deze opmerkingen doen natuurlijk niets af aan de zeer hoge waarde van hetgeen de A.P.R. reeds op zo korte tijd wist te verwezenlijken, doch het zou jammer zijn dat een uitgave van zulke verregaande betekenis zou te lijden hebben door een onhandige wijze van samenbundelen, die zo gemakkelijk zou kunnen vermeden worden. Wat dit betreft zou de A.P.R. van het Administratief Lexicon uiterst veel kunnen leren.

* * *

Wanneer wij nu de geschriften nagaan die op de verschillende gebieden van het recht werden gepubliceerd, staat, wat het *burgerlijk recht* betreft, helemaal vooraan het uitstekende werk van de Heer R. Derime :

« *Grenzen van het eigendomsrecht in de XIXe eeuw* », dat uitgegeven werd in de Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek van het Rechtskundig Weekblad. Het is volkomen terecht dat aan dit belangrijk en zo oorspronkelijk werk de Van Dievoet-prijs werd toegekend. De auteur heeft zich ten doel gesteld een grondig onderzoek door te voeren naar de werkelijke betekenis van het eigendomsbegrip doorheen de XIXe eeuw. Is het juist dat het eigendomsrecht, zoals het bepaald wordt door artikel 544 B.W. aan de eigenaar een volstrekt willekeurig recht toekent om op de meest onbeperkte wijze, « volgens wil en gril », over een zaak te beschikken? Het is tot nog toe meestal de mening geweest dat dit wel de bedoeling geweest is van de opstellers van het B.W., doch dat stilaan dit begrip heeft geëvolueerd om ons in de jongste jaren een oneindig meer relatief eigendomsbegrip te bezorgen. De grote verdienste van de Heer Derine bestaat er in op de meest duidelijke en overtuigende wijze aangetoond te hebben dat deze opvatting een vergissing is. Noch de opstellers van het B.W., noch de grote juristen uit de XIXe eeuw hebben het volstrekt onbeperkt eigendomsbegrip voorgestaan. Dit was zeker niet het geval bij Portalis, die zulke belangrijke rol gespeeld heeft bij het ontstaan van het B.W. en evenmin bij Keizer Napoleon zelf. Schrijver heeft door een nauwkeurige studie van de oude auteurs onderzocht hoe art. 544 B.W. gegroeid is uit de opvattingen omtrent het eigendomsrecht der juristen van de XIVe tot de XVIIe eeuw en hoe de traditionele opvatting van het eigendomsbegrip nooit zo on sociaal geweest is als doorgaans wel wordt beweerd. En ook de XIXe eeuwse juristen, zoals Demolombe en Laurent, die de grote commentators van het B.W. geweest zijn, hebben nooit de volstrekt onbeperkte opvatting van het eigendomsrecht voorgestaan. Met een overvloedige bewijsvoering toont de schrijver aan welke verregaande beperkingen door hen in verband met het eigendomsbegrip werden aanvaard. Vooral interessant in het boek van de Heer Derine, is zijn studie over de evolutie van het probleem van het rechtsmisbruik gedurende de XIXe eeuw, zowel in Frankrijk als in België. Deze evolutie wordt door vele auteurs verkeerdelijk voorgesteld. Het is onjuist dat het berucht arrest van Colmar van 2 mei 1855 de theorie van het misbruik van recht voor het eerst zou hebben aanvaard. Te voren reeds werd dit begrip aangenomen in talrijke arresten en vonnissen, die door de auteur werden opgespoord.

Het werk van de Heer Derine heeft werkelijk iets volstrekt nieuws gebracht; het heeft gebroken met een verkeerde opvatting die zozeer was vastgeanker, dat ze zelfs niet meer het voorwerp was van enig wetenschappelijk onderzoek; de schrijver heeft gebroken met de traditionele sleur en op volstrekt afdoende wijze met doorslaande wetenschappelijke argumenten de juiste waarde van het eigendomsbegrip in het burgerlijk recht omlijnd. Dit is een uiterst verdienstelijke poging geweest, waardoor onze Vlaamse rechtswetenschap een boek is rijk geworden dat van zeer grote betekenis is, ook voor de rechtswetenschap in het algemeen.

Een andere originele monografie werd gepubliceerd door Mr. A. Limpens: « *Handboek der erfdiensbaarden* ». Dit boek geeft, zoals te verwachten was, een uitstekende uiteenzetting van de algemene beginselen betreffende de erfdiensbaarden, doch de auteur begeeft zich spoedig op meer speciaal terrein en heeft zich hoofdzakelijk bezig gehouden met de erfdiensbaarden die ontstaan uit de natuurlijke ligging der erven. Het oorspronkelijk karakter van dit werk bestaat er in dat het grootste deel van het boek gewijd is aan de servituten in verband met het water, die

het voorwerp uitmaken van een zeer grondige studie met een uitvoerige aanhaling van de erbij behorende rechtsleer en rechtspraak.

Tussen de belangrijke verhandelingen die op het gebied van het burgerlijk recht verschenen zijn in de A.P.R., vermelden wij in de eerste plaats de uitstekende studie van Prof. René Piret, raadsheer in het Hof van Verbreking, over het « *Agiobeding* ». De geldigheid van het agiobeding, waardoor de schuldeiser het bedrag, dat door de schuldenaar dient betaald te worden, doet wisselen in functie van de muntwaarde heeft gedurende geruime tijd aanleiding gegeven tot gepassioneerde debatten, tot eindelijk enkele arresten van het Hof van Verbreking de belangrijkste betwistingen hebben opgelost.

Prof. Piret had reeds meerdere geleerde studiën gewijd aan dit vraagstuk en hij heeft thans in de A.P.R. een synthese van heel het probleem gegeven, die de samenvatting is van jarenlange subtiële rechtsleer en rechtspraak. Hij geeft ons de historiek van het agiobeding en de evolutie van de jurisprudentie, hij situeert de juiste betekenis van de arresten van het Hof van Verbreking en van de wettelijke of reglementaire bepalingen die verband houden met het onderwerp. Hij vergelijkt de toestand in Frankrijk en in België. De auteur is er in geslaagd in een beknopt bestek op meesterlijke wijze een volledig overzicht te geven van de juridische betwistingen die sedert 30 jaar zozeer de belangstelling van de juristen gaande gemaakt hebben.

Ook de verhandeling, welke de Heer J. De Zegher, substituut Procureur des Konings te Kortrijk, in de A.P.R. publiceerde betreffende de « *Kleine nalatenschappen* », dient met de grootste waardering vermeld te worden. De auteur is specialist van dit onderwerp en hij had er vroeger reeds een eerste boek over gepubliceerd. Dit werk is thans, met het inzicht hen in te schakelen in de A.P.R., volledig herschreven geworden, aangevuld en verbeterd. Het is voorzeker de beste juridische uiteenzetting geworden die in het Belgisch recht voorhanden is betreffende het bijzonder juridisch statuut der kleine nalatenschappen.

De Heer R. Soetaert, rechter in de Rechbank van eerste aanleg te Gent, deed in de A.P.R. een nuttige aanvulling verschijnen bij de verhandeling van de Heer De Zegher, namelijk een *Verzameling van akten en formules* welke dienen gebezigd te worden bij de toepassing der wettelijke bepalingen op de kleine nalatenschappen. Deze ontwerpen van akten verhogen in belangrijke mate de praktische bruikbaarheid van de uitstekende studie van substituut De Zegher.

Mrs Albert De Clerck en Michel Stevens schreven een uitvoerige verhandeling van 237 bladzijden over de « *Landpacht* », waarin een volledige uiteenzetting wordt gegeven van de huidige wetgeving en rechtspraak op dit gebied. Het is een verdienstelijke monografie, opgebouwd in klassieke stijl, waarin na de studie der algemene grondbeginselen achtereenvolgens een hoofdstuk gewijd wordt aan de pacht prijs, de vorming en herziening er van, de duur en de beëindiging van de pacht overeenkomst, de gevolgen van de verkoop en van de andere overdrachten van het verpachte goed, de verplichtingen van pachter en verpachter. Verder worden nog hoofdstukken gewijd aan de vernieling van de oogst, het toevallig verlies van het pachtgoed, de garfpacht. Uiteindelijk worden nog bestudeerd de bevoegdheid, de aanleg en de rechtspleging in pacht-aangelegenheden en ten slotte de verpachtingen door de openbare besturen.

Dit werk mag volledig genoemd worden. Er is geen vraag die niet grondig wordt onderzocht, er is geen

interessante rechtsbeslissing die niet vermeld wordt op de juiste plaats en de aanhalingen en verwijzingen hebben het onderwerp grondig uitgeput.

Eindelijk verscheen, steeds op het gebied van het burgerlijk recht, in de A.P.R. een verhandeling van de Heer *H. Van Bever*, rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, over de « *Afpaling* », die op het platte land aanleiding geeft tot zo menigvuldige betwistingen en zo talrijke processen voor de vrederechten. Tot nog toe werd hierover haast geen rechtsleer gepubliceerd. En thans heeft de verhandeling van de Heer Van Bever deze leemte aangevuld. Het werk is op zeer bevattelijke wijze geschreven. Na een uiteenzetting van de juridische algemeenheden over het probleem onderzoekt de auteur de vereisten om aanspraak op afpaling te kunnen maken en de hoedanigheden welke hiervoor gevorderd zijn. Minnelijke en gerechtelijke afpalingen worden achtereenvolgens onderzocht, waarna de praktische verrichtingen van de afpaling worden beschreven. Al wat nog verder in dit verband van belang is, de kosten, de verplaatsing of verwijdering van de palen, komt achtereenvolgens aan de beurt, en uiteindelijk maakt de administratieve afpaling het voorwerp uit van een uitvoerig onderzoek. Men vindt in deze verhandeling alle vereiste aanduidingen zowel op wetenschappelijk als op praktisch gebied en het werk voldoet aan alle vereisten.

Al deze uitvoerige uiteenzettingen vormen een rijke oogst voor de studie van het burgerlijk recht en de A.P.R. heeft in het verlopen jaar aan onze Vlaamse rechtswetenschap een aanwinst gebracht die niet genoeg kan gewaardeerd worden.

* * *

Wanneer wij dan overgaan tot de *proceduur* is het *Mr R. Van Lennep* die onze bewondering afdwingt voor het fantastisch rythme in hetwelk hij zijn groot werk over het « *Burgerlijk procesrecht* » voortzet. Dit jaar is het 7^e deel verschenen dat de *Maatregelen van bewaring* behandelt. Het is wel de eerste maal dt, ook in het buitenland, aan de maatregelen van bewaring een zo uitvoerige studie gewijd wordt van bijna 500 bladzijden. De stof die in dit deel verwerkt wordt is bijzonder omvangrijk. Zoals de auteur het in zijn inleiding onderlijnt is het gebied der bewarende maatregelen, hoe uitgestrekt ook « niet zeer scherp afgelijnd ». Het is een prijzenswaardige originaliteit in dit boek samengevoegd te hebben al wat verband houdt met bewarende maatregelen. Zowel de eigenlijke maatregelen van bewaring als de vrijwarende inbeslagnemingen en rechtsplegingen. Dat hierbij het beslag onder derden het meest uitvoerige hoofdstuk vormt spreekt vanzelf. Doch ook het bewarend beslag is op brede wijze behandeld met er inbegrepen het bewarend beslag op schepen, in zake auteursrechten, brevetten en fabrieksmerken, en zelfs het bewarend beslag op luchtvaartuigen. Voor het pandbeslag, het forain beslag en het wederopeisend beslag worden na uiteenzetting van de algemene begrippen de geldigheidsvoorwaarden onderzocht van het beslag en dan verder de vereiste rechtspleging.

In de 6^e afdeling van het thans verschenen deel bespreekt *Mr Van Lennep* uitvoerig het kantonement. Hierover was haast niets in de rechtsleer te vinden en de afdeling die aan deze rechtsfiguur gewijd wordt is uiterst belangrijk. Het gerechtelijk sekwesteren en het voorlopig beheer worden bondig onderzocht in al hun facetten, tot de auteur dan op brede wijze de verzegeling behandelt en de boedelbeschrijving. Geen enkel detail, geen enkel incident wordt in het duister gelaten en oneindig vele wetenswaardigheden, die elders niet te

vinden zijn, worden in dit werk in het licht gesteld.

De laatste hoofdstukken zijn gewijd aan de verkoping van onroerende goederen van onbekwamen en aan het verzet tegen verhandeling van titels aan drager.

Of de slotafdeling betreffende de evenredige verdeling en rangregeling in dit boek op zijn plaats is, zou kunnen betwist worden. Het lijkt wel inderdaad dat dit hoofdstuk beter zou toegevoegd zijn geworden aan het deel dat betrekking heeft op de uitvoeringsmaatregelen.

De methode die in dit nieuwe deel gebruikt wordt is dezelfde als degene waarmede de Vlaamse juristen, die de vorige werken van *Mr Van Lennep* hebben gebruikt, reeds vertrouwd zijn: bondige vermeldingen met overvloedige verwijzing naar rechtspraak. Dit geeft aan deze boeken een zeer groot praktisch belang, daar men voortdurend zijn aandacht getrokken ziet door gevallen of details die onverwacht opduiken. Wanneer misschien de wetenschappelijke lijn hierdoor iets vervaagt, wordt de praktische bruikbaarheid er des te groter om samen met de waardering voor de auteur, die met zulke onafgebroken ijver een haast onoverzienbaar materiaal onder de knie heeft gekregen.

* * *

Het *strafrecht* is dit jaar minder goed bedeeld geworden en het enige werk dat wij kunnen aanhalen is de verhandeling in de A.P.R. over de « *Heling* » van de hand van *Mr. Jules D'Haenens*. Deze verhandeling, ontworpen en opgesteld naar de reeds zo beproefde methode van de A.P.R., geeft ons thans een monografie over dit zo belangrijk delict waaromtrent tot nog toe geen recente en volledige studie te vinden was. Begripsomschrijving en bestanddelen van het delict, de vervolging en bestraffing en uiteindelijk de gevolgen der veroordeling wegens heling worden achtereenvolgens behandeld en aanhalingen en verwijzingen tonen aan hoe uitgebreid de bronnen zijn welke door de auteur werden gebezigd om deze studie uit te werken. Merken wij op dat de kwalificatie van het delict, dat in sommige gevallen zeer delicaat kan zijn, door de schrijver grondig wordt uitgediept.

* * *

Het *staats- en administratief recht* heeft zich in het verlopen jaar kunnen verheugen in een zeer brede belangstelling. De uitgave van het Administratief Lexicon is hierbij een heftige spoorslag geweest. Talrijke en belangrijke tractaten over staats- en administratiefrechtelijke onderwerpen zijn in de laatste maanden in het A.L. verschenen. Vermelden wij eerst en vooral de verschillende uitvoerige artikelen van *Prof. André Mast* over de *grondrechten*, achtereenvolgens gewijd aan « *Gelijkheid voor de wet* », « *Vrijheid van erediens* », « *Vrijheid van mening* » en « *Vrijheid van onderwijs* » en verder ook nog over de « *Grondwet en het gebruik der talen* ». Deze verschillende verhandelingen, die alle de stempel dragen van grondigheid en degelijkheid van al wat door *Prof. Mast* werd geschreven, vormen zovele bouwstenen voor een breed uitgewerkt leerboek van Belgisch staatsrecht, dat wij nog zozeer ontberen in onze Vlaamse rechtsliteratuur.

Prof. E. De Visschere deed in het A.L. twee tractaten verschijnen, respectievelijk gewijd aan de « *Geschieden van bestuur* » en « *Geschieden van bevoegdheid* ». Deze beide verhandelingen zijn synthetisch uitstekend geslaagd. Zoals het in een encyclopedie vereist wordt, is enkel het essentiële medegedeeld geworden en werd de overvloed van documentatie opgeofferd aan de

klaarheid der uiteenzetting, waarvoor wij de auteur zeer dankbaar dienen te zijn.

Voor geschillen van bestuur wordt na de bepaling van het begrip het gebied dezer geschillen nauwkeurig omschreven en wordt in een tweede gedeelte de beslechting ervan nagegaan, zowel wat aangaat de belangengeschillen als de rechtsgeschillen.

Het tractaat over de geschillen van bevoegdheid beperkt zich tot de behandeling van de geschillen in verband met de competentie van administratieve organen onderling, alsmede met die betreffende de afbakening van het wederzijdse competentiegebied van de burgerlijke en van de administratieve rechter. Hier betreedt de auteur een terrein dat nog grotendeels nieuw is en dat in de laatste jaren terdege werd bewerkt door de rechtspraak van de Raad van State. Een beknopte samenvatting geven van de toestand zoals die vroeger bestond en van wat thans verworven is geworden door de toepassing van de wet van 1946 op de Raad van State, was voorzeker geen gemakkelijke onderneming. Er is nog zoveel onzekerheden in de tegenwoordige stand van zaken dat het uitwerken van een klare synthese een hele prestatie was. De poging van Prof. De Visschere leidde tot een merkwaardig resultaat; wie zijn verhandeling in het A.L. gelezen heeft ziet zeer duidelijk de grote lijnen en kan uit deze beknopte doch zo zakelijke studie meer leren dan hetgeen hij zou zoeken in heel wat meer uitgebreide werken.

Door de Heer A. De Pover, substituut van de Auditeur Generaal bij de Raad van State, werd in het A.L. een studie gewijd aan de «*Erfdienstbaarheden van openbaar nut*», waarvan de auteur eerst het wezen en de kenmerken uiteenzet om dan achtereenvolgens de wetgevende en reglementaire bepalingen te bespreken die van toepassing zijn op de vele erfdiensbaarheden van openbaar nut, zoals voet- en jaagpaden, delfrecht, dijken, roeilijnen, stedenbouw, monumenten en landschappen, bossen en wouden, moerassen, begraafplaatsen, militaire terreinen, luchthavens, spoorwegen, mijnen, electriciteit, telefoon, telegraaf, enz. Het is een werkelijk beniktijnerwerk geweest om voor elk van deze verschillende aanleggelegenheden al de geldende juridische normen op te sporen samen met alle belangrijke gerechtelijke uitspraken en dit alles, samen met een uitvoerige bibliographie, tot een geheel samen te voegen, waardoor de auteur als het ware gerieflijke wegen trekt in een donker woud. De stof der erfdiensbaarheden van openbaar nut is er een die wegens haar ingewikkeldheid meestal de juristen afschrikt. Thans echter, na kennis genomen te hebben van de verhandeling van de Heer De Pover, staat men als het ware verbluft over de eenvoud en de trefzekerheid waarmee de schrijver er in geslaagd is deze zo ingewikkelde stof bevattelijk en duidelijk te maken.

In de vroegere deeltjes van het A.L. konden wij reeds kennis nemen van de belangrijke studiën die door zeer bevoegde specialisten gewijd werden aan verschillende onderwerpen betreffende het gemeenterecht. In de laatste maanden werden hieraan twee belangrijke geschriften toegevoegd, die elk op zichzelf een heel boekdeel vormen, en die beide betrekking hebben op het gemeentelijk financieelwezen, namelijk «*Gemeentebelastingen*» door staatsraad K. Mees, en «*Gemeentebegroting*» door de Heer J. Vandenbosche, inspecteur van financiën.

Over de gemeentebelastingen werd reeds veel geschreven, doch de verhandeling van staatsraad Mees is van bijzonder belang niet alleen omdat zij ons aangaande deze stof, die aan zoveel wijziging onder-

hevig is, de toestand bijbrengt zoals hij zich op dit oogenblik werkelijk voordoet, maar vooral omdat het werk is opgebouwd met zoveel logische zin en is uitgewerkt met zoveel rustige beheersing van dit zo uitgebreid en zo beweeglijk gebied. De studie van de Heer Mees is gekenmerkt niet enkel door een voortreffelijke indeling en samenstelling, een uitvoerige aanhaling van rechtspraak en rechtsleer, doch vooral door de scherpzinnigheid en het gezond verstand met dewelke de auteur over zoveel betwiste problemen zijn eigen oordeel adstrueert. Wie belangstelling heeft voor vraagstukken betreffende de gemeentebelastingen zal niet kunnen nalaten naast de reeds ietwat oudere monografieën in de Franse taal van Delacroix en Wilkin en deze in het Nederlands van Prof. De Visschere en van de Heer Ketelaer, in de eerste plaats de verhandeling van de Staatsraad Mees te raadplegen.

Met zijn tractaat over de gemeentebegroting heeft de Heer J. Vandenbossche een volstrekt braakliggend terrein bewerkt. Allerlei wetenswaardigheden in verband met dit onderwerp liggen verspreid in de uitgebreide werken over het gemeenterecht in het algemeen, doch een monografie over de gemeentebegroting mag iets volkomen nieuws genoemd worden. Na de toepassingsmodaliteiten onderzocht te hebben van het begrotingsrecht in het algemeen op de gemeentebegroting, wordt achtereenvolgens het opmaken van de begroting en de uitvoering ervan bestudeerd met een nauwkeurige omschrijving van de rollen die hierbij door wet en reglement toegekend worden aan het college van burgemeester en schepenen, de gemeenteraad, de bestendige deputatie en de gemeentelontvanger. Daarna komt aan de beurt de verantwoording voor het budget door de gemeenterekening en de studie wordt besloten met een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan de begroting der gemeentebedrijven.

Door deze nieuwe uiteenzettingen van de Heren Mees en Vandenbossche zijn de verhandelingen gewijd aan het gemeenterecht in het A.L. twee voortreffelijke bijdragen rijker geworden.

Het zeer gewichtig trefwoord «*Aanbesteding*» is in het A.L. behandeld geworden door de Heer J. Poorterman, substituut bij de Raad van State, thans adjunct cabinetschef van de Minister van Buitenlandse Zaken, in samenwerking met de Heer J. De Kempenner, rechtskundig adviseur bij de Nationale maatschappij van Waterleidingen.

De Heer Poorterman is een specialist van de juridische studie der aanbesteding, welke van zo reusachtig belang is in het administratief leven. Hij schreef daarover reeds een algemeen zeer gewaardeerd boek in de Franse taal «*Entreprises de travaux et de fournitures pour le compte de l'état, des provinces, des communes et des établissements publics*», dat algemeen de aandacht trok. Thans is uit de samenwerking van de beide auteurs een Nederlands tractaat over dit onderwerp gegroeid dat in grote lijnen de samenstelling van het Franse boek volgt, doch dat toch als een afzonderlijk werk dient beschouwd te worden. Vooral dank zij de vele aanhalingen en verwijzingen geeft het thans aan de Vlaamse juristen een vast richtsnoer in deze gewichtige aangelegenheden die zo dikwijls het voorwerp uitmaken voor een verhaal bij de Raad van State.

De Heer Vrederechter L. Remouchamps, buitengewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Brussel, bezorgde aan het A.L. een verhandeling over het «*Auteursrecht*».

Het is natuurlijk betwistbaar of systematisch het

auteursrecht bij het administratief recht dient ingedeeld te worden. Wanneer men zulks doet dienen belangrijke stukken, die thans bij het nijverheidsrecht worden gerekend eveneens onder dak gebracht bij het administratief recht.

Prof. Meijers van zijn kant heeft al wat betrekking had op de producten van de scheppende geest ondergebracht in het nieuw Burgerlijk Wetboek dat door hem werd voorbereid. Deze theoretische vraag heeft hier nu weinig belang. Laten wij enkel vaststellen dat het tractaat dat de Heer Remouchamps aan het auteursrecht heeft gewijd een waardevolle verhandeling is waarin achtereenvolgens de bestaansvoorwaarden van het auteursrecht worden onderzocht en dan verder de verschillende modaliteiten die de auteursrechten in het leven roepen, waarna dan achtereenvolgens de rechtsnormen worden ontleed die betrekking hebben op letterkundige werken, toneel, muziek en plastische kunsten.

Een deel van het werk wordt gewijd aan de voordeelen, de rechtspleging en de bevoegdheid, terwijl de verhandeling wordt afgesloten met een breed overzicht van het auteursrecht op internationaal gebied, met een grondige ontleiding van de conventie van Bern, een overzicht van de Amerikaanse conventies en beschouwingen over de wereldconventie van het auteursrecht en het vergelijkend recht.

De specialist van de wetgeving op het onderwijs, de Heer Vander Stichele, substituuat van de Auditeur Generaal bij de Raad van State en assistent aan de Universiteit te Gent, behandelde in de A.P.R. het trefwoord «*Lager onderwijs*», het eerste in het Nederlands gesteld overzicht van al wat dit onderwerp betreft. Leerplicht, kosteloosheid der inrichting van het onderwijs, leerplan, statuut van het onderwijzend personeel en uiteindelijk schoolinspectie worden toegelicht met zakelijke klaarheid en wetenschappelijke objectiviteit en met verwijzing voor elk van de besproken punten naar de zeer uitgebreide reglementering op het stuk.

Meer beknopte studiën verschenen nog in het laatste jaar in het A.L., zo deze van de Heer F. Wastiels, bestuursecretaris bij het Ministerie van Openbare Werken, over de «*Openbare aankondiging*», en deze van de Heer J. Claes, substituuat van de Auditeur Generaal bij de Raad van State, over het recht van «*Genade*»; dit laatste vooral, uitstekend gedocumenteerd, legt getuigenis af van een grondige kennis van dit bijzonder terrein.

Er dient bij dit alles opgemerkt te worden welk reusachtig aandeel het personeel van de Raad van State, zowel dit van de zetel als dit van het auditoraat, genomen heeft in de prachtige bloei waarvan het A.L. getuigenis aflegt. Zonder de geweldige inspanning, welke zovele leden van de Raad van State en van het auditoraat zich hebben gegeven, ware de verwezenlijking van het A.L. niet mogelijk geweest en er dient hun voor deze merkwuurige inspanning een oprechte hulde gebracht.

Doch ook buiten het A.L. zijn er nog meerdere verhandelingen van administratiefrechtelijke aard verschenen en ook de A.P.R. bleef niet in gebreke aangaande administratieve vraagstukken uitvoerige verhandelingen over trefwoorden te bezorgen.

Ingevolge de opvatting zelf, welke voorgezeten heeft aan de oprichting van beide ondernemingen, zijn de verhandelingen verschenen in de A.P.R. uitvoeriger dan deze van het A.L. Dit laatste is er vooral op gesteld op beknopte wijze het essentiële te geven en het legt de klemtoon op de synthese, wat overeen-

komt met zijn encyclopedisch karakter, terwijl de A.P.R. een verzameling is van volledig wetenschappelijke monografieën.

Niettegenstaande dit verschil in opvatting zou het wel nuttig zijn dat er contact zou genomen worden tussen de redacties van de beide grote verzamelwerken om te kunnen overgaan tot een nuttige arbeidsverdeling en dubbel gebruik te vermijden.

Zo heeft de Heer Vander Stichele, waarvan wij zoëven het werk over het «*Lager onderwijs*» vermeldten, in de A.P.R. een uiteenzetting doen verschijnen over de «*Leerplicht*», een meer uitgebreide behandeling van de inleiding van zijn studie die in het A.L. gepubliceerd werd.

Over de zo gewichtige rechtsfiguur der «*Machtsafwending*» schreef voor de A.P.R. de Heer Fernand De Baedts, substituuat van de Auditeur Generaal bij de Raad van State, een breed opgevatte studie waarin de rechtspraak van de Raad van State, zoals deze zich tot uog toe heeft ontwikkeld, systematisch wordt behandeld. Doorheen heel het werk heeft de auteur voortdurend de Franse rechtspraak met de Belgische vergeleken, zoals dit behoorde, gezien de grote ontwikkeling welke de machtsafwending in de Franse administratieve rechtspraak heeft gekregen en de invloed welke daarvan uitgaat op de rechtspraak van onze Raad van State. De auteur is schitterend op de hoogte van de buitenlandse doctrine en verwijst er voortdurend naar. Zijn werk is niet alleen voor de Nederlandse rechtswetenschap in ons land, maar voor het recht in het algemeen een hoogstaande aanwinst, waarvoor de auteur oprechte gelukwensen verdient.

Wij mogen niet vergeten de aandacht te vestigen op andere geschriften in verband met het publiek recht, zo op de geleerde mercuriale uitgesproken door de Heer R. Hayoit de Termicourt, Procureur Generaal bij ons Hof van Cassatie, betreffende de *parlementaire immuniteit*, waarbij de trefzekerheid der uiteenzetting en vooral de overvloedige documentatie nieuw licht hebben geworpen op dit probleem.

Verder het boek van de Heer B. Berckx «*Aanwerving, vorming en opleiding van de ambtenaren en de hervorming van de openbare functie in Frankrijk*» waardoor de Vlaamse jurist volledig op de hoogte wordt gebracht van het statuut der ambtenaren, zoals dit thans in Frankrijk gereorganiseerd werd en vooral van het doel en de activiteit van de hogere Franse instituten, zoals de Ecole nationale d'administration, waarin de ambtenaren worden opgeleid.

Ten slotte, nog steeds op het terrein van het administratief recht, dient verwezen te worden naar het werk van de Heren A. de Grand'Ry en M. A. Flamme «*Praktische commentaar bij het nieuw algemeen lastkohier en het K. B. van 5 oktober 1955 tot regeling van de overeenkomsten voor rekening van de staat*». De Heer Maurice A. Flamme heeft zich een uitstekende naam verworven door het voortreffelijk boek dat hij onlangs deed verschijnen in de Franse taal over «*Les marchés de l'administration*». Waar thans sedert 5 oktober 1955 een nieuw koninklijk besluit een uitvoerige regeling heeft voorzien van de overeenkomsten voor rekening van de staat, kunnen degenen wie de belangrijke vraagstukken die hiermede gepaard gaan interesseren, zich verheugen in het bezit van dit uitgebreid Nederlands commentaar op de bepalingen van dit nieuw algemeen lastkohier.

Zoals dit kort overzicht aantoonst is in het verlopen jaar vooral het administratief recht het voorwerp geweest van een intense bedrijvigheid bij de Vlaamse

juristen. Wij mögen ons hierover verheugen, want wij hadden op dit gebied een grote achterstand in te halen, doch op zeer korte tijd is de toestand volledig omgekeerd geworden en het is stellig dat ook voor de behandeling van administratiefrechtelijke vraagstukken in het Franssprekend gedeelte van ons land de Vlaamse rechtsliteratuur desaan gaande niet meer zal kunnen gemist worden.

* * *

Wat het sociaal recht aangaat verscheen reeds in 1954 in de A.P.R. het belangrijk tractaat van Mr. J. Steyaert over de «Ondernemingsraad». Schrijver publiceerde thans aanvullingen en wijzigingen die aan zijn vroegere uiteenzetting dienden gebracht te worden tengevolge van nieuwe wetgevende bepalingen. De mogelijkheid van dergelijke aanvulling is een van de grote voordelen welke de A.P.R. biedt, daar deze toelaat een documentatie bij de hand te hebben die volledig up to date is.

Dezelfde Mr. Steyaert publiceerde ook in overdruk uit het Rechtskundig Tijdschrift zijn zeer interessante studie over de «Codificatie van de sociale wetgeving in België». Wij wensen vooral de aandacht op deze uitstekende studie te vestigen wegens de brede opvattingen van de auteur en zijn grondige kennis van de behandelde stof. Mr. Steyaert is een stellige aanhanger van het principe der codificatie van de sociale wetgeving. Hij gaat na welke pogingen in die zin reeds werden ondernomen en schetst dan een taferel van de huidige toestand van ons sociaal recht. Na aangestipt te hebben wat in de vreemde werd verwezenlijkt op het gebied van de codificatie ontwerpt hij in grote lijnen het toekomstige codex der sociale wetgeving, waarin op systematische wijze de zo overvloedige en zo zeer verspreide wetgeving systematisch zou kunnen geordend worden. De studie van de Heer Steyaert vormt een kostbaar richtsnoer voor de toekomstige codificatiearbeid, die alle juristen als een onafwendbare noodzakelijkheid beschouwen.

* * *

De Vlaamse rechtsliteratuur over het fiscaal recht heeft zopas een aanwinst kunnen boeken van aller eerste betekenis door het verschijnen van het grote werk van Prof. J. Van Houtte «Beginnelsen van het Belgisch belastingsrecht». Het hoeft niet gezegd dat niemand meer aangewezen was dan de Heer Van Houtte om op dit terrein een wetenschappelijk werk van blijvende betekenis te schrijven; hij doceert niet alleen sedert jaren het fiscaal recht aan de Universiteit te Gent, doch hij heeft ook als Minister van Financiën en als Eerste Minister zijn wetenschappelijke kennis kunnen toetsen aan de nijpende behoeften van de werkelijkheid. Het thans verschenen boek is dan ook een van de grote wetenschappelijke werken van blijvende betekenis waarop onze Vlaamse rechtsliteratuur fier mag zijn. Al te zeer geeft het fiscaal recht aanleiding tot het publiceren van werken die uitsluitend berekend zijn op de praktijk en waarvan het belang spoedig verdwijnt tengevolge van voortdurende veranderingen welke de fiscale wetgeving ondergaat. Het is nu de bedoeling van de auteur geweest doorheen al de wisselvalligheden een vaste lijn te trekken, zich te plaatsen boven de dagelijkse praktijk en vanuit een hoger wetenschappelijk standpunt de essentiële problemen van het fiscaal recht te bestuderen, die meestal een veel diepere wortel hebben dan over het algemeen wordt bevroed.

In deze poging is Prof. Van Houtte prachtig geslaagd en en het thans verschenen boek zal zijn belang niet in het minst verliezen, welke ook de wijzigingen van detail mogen zijn die in de toekomst aan onze fiscale wetgeving zullen toegebracht worden, omdat noodzakelijkerwijze heel deze wetgeving, ondanks haar evolutief karakter, steeds steunt op bepaalde algemene beginselen die altijd in elke fiscale norm worden teruggevonden. Het zijn deze algemene beginselen welke Prof. Van Houtte opspoort en toelicht en zo is dit boek geworden in de eerste plaats een ideaal studieboek voor de studenten, doch tevens een werk dat de fiscale praktijk zal grondvesten op een hechte basis van zekere wetenschappelijke kennis.

Het werk is zoveel omvattend dat we in tegenwoordig kort overzicht enkel zijn bijzondere betekenis kunnen onderlijnen, om in een latere boekbespreking het meer uitvoerig te ontleiden en bij onze Vlaamse juristen bekend te maken.

De Heer A. Tiberghien, die vorig jaar zijn «Handboek voor fiscaal recht» publiceerde, waarvan wij in een vorig overzicht de verdiensten in het licht stelden, heeft thans op afzonderlijke stroken de aanvullingen van zijn boek doen drukken, die in het werk kunnen worden aangebracht en die het volledig op de hoogte brengen van de jongste wetgeving en jurisprudentie.

* * *

Over het koloniaal recht verscheen de Nederlandse bewerking van het boek van de Heer A. Durieux, «Politieke, administratieve en gerechtelijke instelling van Belgisch Congo en van Ruanda Urundi». Wij bezitten nu ook eindelijk in Nederlandse tekst een degelijk geschrift waarin al wat enig belang heeft op het gebied van het koloniaal publiek recht is samengevat geworden met grote klaarheid en volledigheid.

* * *

En wij zouden nog zovele publicaties moeten aanstippen die dit jaar het licht zagen, zoals het vulgarisatiewerk van de Heer A. Rodenbach «Welk is mijn recht?», het tweetalig «Landbouwcodex» samengesteld door de Heer F. Van den Abeele, het boek van de Heer Bauwens, de gekende specialist op het gebied van het onderwijs, betreffende de Wetgeving op het middelbaar onderwijs, het Handboek der met het zegel gelijkgestelde taksen van de hand van de Heer Ceulemans, en nog zovele andere.

Wij zouden ook de aandacht dienen te vestigen op de belangstelling die meer en meer in Nederland groeit voor Belgische juridische toestanden, welke dit jaar aanleiding gaf tot het verschijnen van het werk van Mr. Dr. Jantina Brouwer, de «Nationaliteit van de gehuwde vrouw in België en in Nederland». Wij zouden nog moeten wijzen op het tweede jaarboek uitgegeven door het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven, waarin belangrijke studiën gepubliceerd werden van oud-minister H. Marck, senator J. L. Custers, Prof. E. Van Dievoet, Prof. F. Collin en staatsraad A. Vranckx, en dan zouden wij voorzeker nog talrijke lezenswaardige geschriften hebben verwaarloosd.

* * *

Het weze ons ten slotte nog toegelaten de aandacht te vestigen op een zeer belangrijk werk dat ligt op een nevengebiet van het recht, namelijk op dat der rechtshistorie, het boek van de internationaal befaamde Gentse historicus Prof. F. L. Ganshof, «Wat waren

de capitularia? » Wie zich niet specialiseert in de geschiedenis der middeleeuwen bezit slechts enkele vage begrippen over de wetgeving van Karel De Grote. Prof. Ganshof heeft thans met de uitzonderlijke bevoegdheid die hem eigen is op dit terrein al wat gekend is over deze zo belangrijke wetgeving verwerkt, nadat hij reeds door zovele afzonderlijke bijdragen in tijdschriften belangrijke gegevens over de datering en de betekenis van zekere capitularia had bijgebracht. In het thans verschenen werk, dat uitgegeven werd in de reeks der verhandelingen van de Klasse der Letteren van de Koninklijke Vlaamse Academie der Wetenschappen, is thans alles geordend geworden dat over de capitularia gekend is, hun ontstaan, hun tekst, de bekendmaking ervan, de vorm en de materiële inhoud, de geldigheidsduur, de bewaring, enz., alles geadstrueerd met overvloedige bewijspplaatsen. Dit alles leidt Prof. Ganshof tot de conclusie dat de kennis van de capitularia nog maar zeer relatief en gebrekkig is en dat nog een uitgebreid tekstcritische studie van de handschriften zal vereist zijn om tot dieper kennis te vorderen. De inhoud van de capitularia is veel minder van wetgevende dan van administratieve aard en het is dus niet verantwoord in verband met de capitularia van Karel de Grote te gewagen van een groot wetgevend werk. Er mag niet uit het oog verloren worden dat de geschreven tekst van de capitularia slechts het bijkomstige is en dat de

mondelinge afkondiging door het staatshoofd het essentiële element was. Daardoor wordt de interpretatie van de teksten die tot ons gekomen zijn bijzonder moeilijk. Dit alles belet niet dat Prof. Ganshof de capitularia houdt voor een merkwaardig historisch verschijnsel van de allergrootste betekenis, waardoor een diepgaande invloed werd uitgeoefend « op de meest uiteenlopende aspecten van het bestaan der maatschappij ».

Een index van de capitularia met aanduiding betreffende de juiste datum sluit dit zeer belangrijk boek, dat wel geen juridisch werk is, doch dat aan alle juristen die zich interesseren voor rechtsgeschiedenis toch het grootste belang zal inboezemen.

* * *

Wanneer wij bij het einde van dit overzicht kunnen vaststellen hoe hard er gewerkt is geworden, hoe verscheiden de belangstelling is geweest en hoeveel nieuws er is bijgebracht geworden tot de Vlaamse rechtsliteratuur, mogen wij zonder twijfel bij het beginnende gerechtelijk jaar verhopend dat deze heerlijke ontwikkeling niet enkel zal aanhouden, doch zal verder gaan en dan nog in stijgende lijn.

René VICTOR.

HET WETTELIJK TAALSTATUUT VAN KONGO

Het wettelijk taalstatuut van Kongo wordt bepaald door artikel 3 van de wet van 18 oktober 1908 (Koloniale Keure).

« *Het gebruik der talen is vrij. Het wordt geregeld door decreten, zodanig dat de rechten der Belgen en der Kongolezen zijn gewaarborgd, en alleen voor de akten van het openbaar gezag en voor gerechtelijke zaken.* »

« *Op dat gebied genieten de Belgen, in Kongoland, een gelijke bescherming als die in België verzekerd is. Met dat doel worden decreten, wettelijk vijf jaren na de afkondiging van deze wet, uitgevaardigd.* »

« *Alle decreten en verordeningen van algemene aard worden opgesteld en bekendgemaakt in de Franse en in de Vlaamse taal. Beide teksten zijn officieel.* »

De voorbereidende werken, die zeer belangrijk zijn, kunnen gelezen worden in de Parlementaire Handelingen, Buitengewone Zitting 1908, 1° Kamer, blz. 303, 334, 352, 381, 383 tot 401, 690 tot 693, 695 en 795; 2° Senaat, blz. 171, 189 en 206.

De wetgever maakt een onderscheid tussen: de privésector, d.i. het gebruik der talen tussen particulieren, en de publieke sector, d.i. het gebruik der talen door de openbare machten en tussen de openbare machten en de particulieren.

De privésector: absolute vrijheid (eerste zin, eerste lid van artikel 3).

De wetgever voorziet in de privésector de absolute vrijheid (eerste zin, eerste lid): « Het gebruik der talen is vrij. »

Geen enkele regeling mag dus in deze sector uitgevaardigd worden.

De publieke sector: regeling.

In de publieke sector voorziet de wetgever juist het omgekeerde: de taal die de openbare machten moeten

gebruiken en die de particulieren met de openbare machten moeten gebruiken wordt geregeld, m.a.w. vastgesteld.

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen: 1° de algemene regeling, en 2° de uitvoerende maatregelen.

Het vaststellen van de algemene regeling is de specifieke taak van de wetgever.

Het vaststellen van de uitvoerende maatregelen is de specifieke taak van de uitvoerende macht (regering).

De wetgever heeft ook een onderscheid gemaakt tussen de Kongolezen, de Belgen en de vreemdelingen.

A) **Voor de Kongolezen** (tweede zin, eerste lid van artikel 3).

De wetgever schrijft voor dat decreten hun taalrechten zullen waarborgen. Volgens de wetgever hebben de zwarten taalrechten, maar hij zegt niet welke deze zijn. Decreten moeten: a) zowel de algemene regeling vaststellen als b) de uitvoeringsmaatregelen daarvan uitvaardigen.

Het is echter vanzelfsprekend dat de taalrechten voor de zwarten er in de eerste plaats in bestaan dat hun eigen volkstalen voor hen door de openbare machten gebruikt worden. De wetgever laat echter beperkingen toe: « Het (gebruik der talen) wordt geregeld door decreten, zodanig dat de rechten ... der Kongolezen zijn gewaarborgd en alleen voor de akten van het openbaar gezag en voor de gerechtelijke zaken » (tweede zin, eerste lid, artikel 3).

Deze decreten zijn niet uitgevaardigd geworden. Dat is thans ook nog niet noodzakelijk, vermits sinds altijd in feite de taalrechten van de inlanders in een grote mate voor hen geëerbiedigd werden en worden: voor zover zij bij het bestuur en bij het gerecht belangen hebben (de rechtspleging voor de inlandse rechtbanken, inbegrepen de vonnissen; inlandse gewoonterechte-

lijke omschrijvingen; sectoren; buitengewoonterechteleijke centra).

Het zijn alleen de taalrechten van de Vlaamse Belgen die in Kongo miskend worden en dit alhoewel de wetgever zelf deze rechten vaststelt en formeel de regering verplicht de uitvoerende maatregelen uit te vaardigen.

Theoretisch geldt deze tekst zowel voor de Belgen als voor de zwarten (tweede zin, eerste lid van artikel 3). Het is de oorspronkelijke tekst van het ontwerp van de regering. Tengevolge van een amendement dat er aan toegevoegd werd en dat het tweede en het derde lid van artikel 3 geworden is, is deze tekst zonder voorwerp voor de Belgen geworden.

B) Voor de Belgen.

I. Algemene regeling :

De wetgever heeft zelf de algemene regeling uitgevaardigd voor de Vlaamse Belgen : « Op dat gebied » (het gebruik van het Nederlands in de publieke sector) genieten de Belgen, in Konogland, een gelijke » bescherming als die hun in België verzekerd is » (eerste zin van het tweede lid van artikel 3).

De tekst gebruikt het woord « Belgen » in het algemeen.

Alleen het gebruik van het Nederlands voor de Vlaamse Belgen werd betwist. Het uitgesproken doel van deze tekst is aan het gerecht en het bestuur de verplichting op te leggen het Nederlands voor hen te gebruiken (zie de vorobereidende werken dienaangaande).

De wetgever gebruikt de methode van de verwijzing.

Door naar een andere wet te verwijzen wordt deze in Kongo *van rechtswege* van kracht gemaakt. Het is een gewone methode van wetgeving in overzeese gebieden. Artikel 8 van het Kongolees Burgerlijk Wetboek b.v. past ook deze methode toe wat de staat der personen in Kongo betreft : « Ten aanzien van de staat en de » bekwaamheid van de vreemdeling, alsook ten aanzien » van zijn familiebetrekkingen, geldt de wet van het » land waartoe hij behoort ». Door deze verwijzing zijn een menigvuldigheid van vreemde wetgevingen van toepassing in Kongo (Griekse, Italiaanse, Zwitserse, Duitse, Franse, enz.). Deze vreemde wetgevingen zijn van toepassing van rechtswege, m.a.w. krachtens de verwijzing van de wet. Er zijn geen uitvoeringsdecreten nodig om ze in Kongo van kracht te maken. Op dezelfde manier, door de verwijzing van artikel 3 (eerste zin, tweede lid) zijn de Belgische taalwetten van rechtswege van kracht in Kongo, *wat de algemene regeling betreft*. Er moet inderdaad in de Belgische taalwetten een onderscheid gemaakt worden tussen a) de algemene regeling, m.a.w. de beginselen, en b) de uitvoeringsmaatregelen. Door verwijzing maakt artikel 3 van de Koloniale Keure (eerste zin van het tweede lid) enkel en alleen de algemene regeling van de Belgische taalwetten in Kongo van rechtswege van kracht en niet de uitvoeringsmaatregelen die deze wetten inhouden.

De algemene regeling van de huidige Belgische taalwetten is : dat voor de Vlaamse Belgen de openbare machten in beginsel van ambtswege Nederlands gebruiken en voor de Waalse Belgen in beginsel van ambtswege Frans. Het is alleen bij uitzondering dat het anders is (een Belg die zich niet in zijn taalstreek bevindt, een Belg die het gebruik van een andere taal vraagt, enz.).

Door verwijzing maakt de wetgever *van rechtswege*, d.i. zonder dat daarvoor decreten nodig zijn, van af

het in voege treden in 1908 van de wet van 18 oktober 1908, *deze algemene regeling van de Belgische taalwetten van kracht in Kongo* (eerste zin, tweede lid artikel 3).

Er zijn dus geen decreten nodig opdat de Vlaamse Belgen in Kongo het recht zouden hebben op het gebruik van het Nederlands door de openbare machten. Zij putten dit recht in de eerste zin van het tweede lid van artikel 3. Krachtens deze verwijzing zijn de openbare machten, en dus de rechtbanken, in Kongo rechtens verplicht in algemene regel *van ambtswege* het Nederlands te gebruiken voor de Vlaamse Belgen en het Frans voor de Waalse Belgen. Het is vanzelfsprekend dat ze krachtens deze verwijzing nog in grotere mate verplicht zijn het Nederlands te gebruiken voor de Vlaamse Belgen wanneer deze zulks uitdrukkelijk vragen (en het Frans voor de Waalse Belgen wanneer deze er uitdrukkelijk om verzoeken).

Hetgene ze van ambtswege zelf moeten doen krachtens de wet zijn ze vanzelfsprekend nog meer verplicht te doen als de rechthebbenden formeel om de uitvoering van deze verplichting verzoeken.

Vrijheid of recht.

In tegenstelling met wat dikwijls voorgehouden wordt gaat het niet om een vrijheid maar om een recht. Het is geen vrijheid die de Vlaamse Belgen tegenover de openbare machten hebben het Nederlands te gebruiken. Zij hebben *het recht* van de openbare machten het gebruik van het Nederlands voor hen te vorderen. Een vrijheid laat nooit toe een ander, ter zake van de openbare machten, tot iets te verplichten. Daartoe is een recht nodig. Het is dit recht dat de eerste zin van het tweede lid van artikel 3 van de Keure aan de Vlaamse Belgen verleent. De verwarring ontstaat doordat de eerste zin van dit artikel (en ook van het overeenstemmend artikel van de Belgische Grondwet) de vrijheid uitroept. Deze eerste zin betreft echter uitsluitend en alleen de privésector en niet de publieke sector. In de privésector geldt de absolute vrijheid, doch ook alleen in deze sector. In de publieke sector is het gebruik der talen geregeld en bestaat er dus in beginsel geen vrijheid of juist, bestaat de vrijheid slechts in de mate dat de regeling deze toelaat (betrekkelijke, aanvullende vrijheid).

II. De uitvoeringsmaatregelen : decreten (tweede zin, tweede lid van artikel 3).

De uitvoeringsmaatregelen van de Belgische taalwetten houden rekening met de bijzondere toestanden en instellingen die in België bestaan. Uitvoeringsmaatregelen van de algemene regeling zijn in de Belgische taalwetten b.v. de verdeling van België in taalstreken en het oprichten van taalrollen in de centrale besturen.

De verwijzing van de Koloniale Keure slaat niet op deze uitvoeringsmaatregelen. *De wetgever heeft de Belgische uitvoeringsmaatregelen niet van rechtswege, d.i. niet zonder decreten, in Kongo van kracht gemaakt*. Opdat in Kongo b.v. taalrollen zouden bestaan moeten decreten deze voorschrijven.

Dit is normaal, vermits de toestanden en de instellingen in Kongo anders zijn (zie de voorbereidende werken dienaangaande).

De uitvoeringsmaatregelen in Kongo moeten rekening houden met de aldaar bestaande toestanden en instellingen (gewesten, districten, enz.).

Het doel is hetzelfde in Kongo als in België : dat de openbare machten in beginsel van ambtswege het Nederlands voor en met de Vlaamse Belgen gebruiken.

De middelen, de uitvoeringsmaatregelen, mogen en moeten verschillen, rekening houdend met de toestanden en instellingen die in Kongo anders zijn dan in België.

Het is hetgeen de tweede zin van het tweede lid van artikel 3 van de Koloniale Keure verklaart: « Met dat » doel (de uitvoeringsmaatregelen vaststellen om de » toepassing in feite van de algemene regeling te verzekeren) worden decreten, uiterlijk binnen vijf jaren » na de afkondiging van deze wet, uitgevaardigd. »

Na 48 jaar werden deze decreten nog steeds niet uitgevaardigd, niettegenstaande het formeel bevel dat de wetgever aan de regering gaf.

Het is nutteloos de verantwoordelijkheid daarvoor op te zoeken. Het is alleen dringend dat de regering minimum-spoeddecreten uitvaardige (zie aanhangsel en ontwerp decreten).

In het laatste lid van artikel 3 van de Koloniale Keure heeft de wetgever zelf enkele uitvoeringsmaatregelen uitgevaardigd: « Alle decreten en verordeningen van algemene aard worden opgesteld en bekendgemaakt in de Franse en in de Vlaamse taal. » Beide teksten zijn officieel. »

Er valt op te merken dat deze tekst uitdrukkelijk verklaart dat het Nederlands een officiële taal is. De anti-Vlaamse gezindheid verblindt zodanig, dat het Hof van Beroep van Elisabethstad zelfs deze tekst zonder zin acht, vermits het verklaart dat het Frans de enige officiële taal van Kongo is.

C) Vreemdelingen: geen taalrechten.

Volgens de wet hebben de vreemdelingen geen taalrechten ten aanzien van de openbare machten. Dat komt ten andere overeen met de toestand in geheel de wereld: in Kongo zoals in elk land ter wereld moeten de vreemdelingen zich schikken naar de taalrechten van de nationalen.

Er bestaat in Kongo niet het minste probleem wat het gebruik van vreemde talen door de openbare machten betreft. De openbare machten gebruiken alleen nationale talen zoals ze alleen nationale munten, nationale postzegels, enz. gebruiken.

Het zijn alleen de anti-Vlaamse middens die het gebruik van vreemde talen zonder reden er bij te pas brengen om het probleem moeilijk te maken en aldus de uitvaardiging te beletten van de taaldecreten om het gebruik van het Nederlands voor de Vlaamse Belgen in feite te verzekeren.

D) Het gebruik van het Duits.

Wanneer het gebruik van het Nederlands voor de Vlaamse Belgen in Kongo besproken wordt, brengen sommigen er het gebruik van het Duits bij te pas, om het probleem ingewikkeld te maken.

Het Duits is in de Belgische taalwetgeving een minderheidstaal die door een uitzonderingsregime geregeld is.

Het blijkt duidelijk uit de voorbereidende werken dat het nooit de bedoeling van de wetgever geweest is het Duits in Kongo op een gelijke voet als het Nederlands en het Frans te stellen. De besprekingen zijn alleen gegaan over gebruik van de officiële meerderheidstalen in België, het Nederlands en het Frans. Het gebruik van het Duits als officiële taal in Kongo werd en wordt niet gesteld.

Conclusie.

I. De gevolgen van het feit dat de regering de uitvoeringsdecreten niet uitgevaardigd heeft.

Elke openbare overheid moet de rechten eerbiedigen die de wetgever aan de burgers van rechtswege verleent, met de middelen waarover ze beschikt.

De wetgever verplicht de regering de uitvoeringsmaatregelen uit te vaardigen opdat de rechten die de eerste zin van het tweede lid van artikel 3 van rechtswege verleent in feite verzekerd zouden worden en geen platonische verklaring zouden blijven. (Oprichten van taalrollen, vaststellen van het aantal Nederlandstaligen in elk hof, rechtbank, parket, enz.)

De regering mag de rechten die de wetgever aan de Belgen verleent niet afschaffen door middel van decreten. Dergelijke decreten zouden met de wet tegenstrijdig zijn en zouden niet toegepast mogen worden (artikel 8 van de Koloniale Keure).

Het is vanzelfsprekend dat de regering nog minder de rechten die de wetgever aan de Belgen verleent mag afschaffen door na te laten de uitvoeringsmaatregelen uit te vaardigen die de wetgever haar verplicht uit te vaardigen, om de toepassing van deze rechten in feite te verzekeren. De afwezigheid van de uitvoeringsdecreten kan m.a.w. niet voor gevolg hebben dat de wet van rechtswege niet aan de Vlaamse Belgen het recht op gebruik van het Nederlands verleent. *Het is niet omdat de regering in gebreke gebleven is de uitvoeringsmaatregelen uit te vaardigen (tweede zin) dat de burgers niet zoals in België de gelijke rechten zouden hebben die de wetgever hen van rechtswege door de algemene regeling verleent (eerste zin, tweede lid).*

Het gevolg van het ontbreken van deze uitvoeringsmaatregelen is eenvoudig een tekort wat betreft de uitvoeringsmaatregelen. Tengevolge van het ontbreken van deze decreten kan het b.v. gebeuren dat er geen voldoende Nederlandstalig personeel in Kongo aanwezig is of dat het niet aanwezig is op de plaatsen waar het zou moeten zijn. We hebben aldus geweten dat in een parket van een bepaalde plaats alle magistraten tweetalige Vlamingen waren, terwijl er in het parket van een andere plaats alleen Nederlands-kundige Walen waren.

Het ontbreken van deze decreten laat de openbare machten niet toe te weigeren de middelen te gebruiken waarover ze wel beschikken om de taalrechten van de Vlaamse Belgen te eerbiedigen. De Nederlandstalige magistraten en ambtenaren mogen b.v. niet weigeren Nederlands voor de Vlaamse Belgen te gebruiken. De rechtbanken en hoven mogen niet weigeren Nederlandstalige magistraten te doen zetelen als een Vlaamse Belg om de Nederlandse procedure vraagt. In dat geval mogen ze geen Nederlandsonkundige magistraten doen zetelen, als het hun mogelijk is er Nederlandstalige in de plaats te stellen.

In verband hiermede past het op te merken dat de wetgever alleen het gebruik van het Nederlands door de openbare machten voor en met de Vlaamse Belgen voorziet.

Voor de Waalse Belgen betekent de verwijzing van artikel 3 dat de openbare machten in beginsel ambts-halve voor hen het Frans gebruiken.

Om de procedure moeilijk te maken, b.v. een zaak te doen uitstellen, mogen de Waalse Belgen geen Nederlandstalige procedure vorderen die dit uitstel zou nodig maken om een Nederlandstalig rechter toe te laten te zetelen.

Dat zou een misbruik zijn van artikel 3 en een toepassing tegen de ratio legis in.

II. De houding van het Hof van Beroep van Elisabethstad.

Het Hof van Beroep van Elisabethstad beweert dat de nalatigheid van de regering de uitvoeringsmaatregelen uit te vaardigen die de wet haar oplegt uit te vaardigen, voor gevolg heeft dat de wetgever aan de Vlaamse Belgen het recht niet verleend heeft het gebruik van het Nederlands door de openbare machten voor hen te vorderen, m.a.w. dat de eerste zin van het tweede lid van artikel 3 van de Keure niets betekent; dat het gebruik van het Nederlands met de openbare orde in strijd is; dat het Frans de enige officiële taal van Kongo is en ten slotte dat de rechter die vonnissen in het Nederlands uitspreekt daardoor bewijst zodanig onbekwaam te zijn dat hij van ambtswege ontslagen moet worden. (Zie *Revue Juridique du Congo Belge*, 1952, blz. 198 en 318; 1955, blz. 10, 11, 24 en 34; *Rechtskundig Weekblad*, 8 juli 1956, kolom 2043.)

Deze houding vloeit voort uit de verblindheid die de stemming tegen het gebruik van het Nederlands verwekt bij al wat anti-Vlaams is, meer nog in Kongo dan in België.

De passie tegen het gebruik van het Nederlands is zo groot in Kongo, dat de anti-Vlaamse middens eenvoudig niet meer in staat zijn normaal te redeneren als het gebruik van het Nederlands ter sprake komt. Het dagblad « *Le Soir* » van 12 juli geeft een illustratie van deze geestesafwijking: « Inconséquence. Certains journaux d'expression flamande mènent avec » le manque de nuances qui les caractérise, une campagne virulente contre une décision officielle faisant » opposition au prononcé, en néerlandais, d'un jugement » ment à l'Elisabethville. Sans vouloir examiner le » fond de la question, on peut cependant se demander » comment ces protestations concilient leurs exigences » avec leur aversion contre ce qu'ils appellent l'« oppression » linguistique. Sans oublier que le mot, le » plus célèbre internationalement, du vocabulaire néerlandais — sud-africain et celui d'« apartheid ».

III. De waarborg van de rechten die de wetgever aan de burgers verleent door de onafhankelijkheid en de immuniteit van de rechters.

Het Hof van Beroep van Elisabethstad stelt het ontslag van ambtswege van rechter Grootaert voornamelijk voor wegens de 3 vonnissen die hij in het Nederlands uitgesproken heeft.

Hij werd ook rechtstreeks naar het Hof verwezen zonder voorafgaande vraag om uitleg (zonder de zo klassieke « demande d'explications »), hetgeen een flagrante schending van het elementair recht van verdediging is. (Zie *Rechtskundig Weekblad*, loc. cit.)

Het belang van de actie van het Hof van Beroep van Elisabethstad tegen rechter Grootaert gaat verder dan zijn persoon. Het gaat zelfs verder dan de waarborg van de taalrechten der Vlaamse Belgen. Deze actie belangt de waarborg aan van al de rechten die de wetgever aan de burgers verleent door de onafhankelijkheid en de immuniteit van de rechters.

De rechters kunnen alleen aan de burgers de rechten waarborgen die de wetgever hun verleent, zoals ter zake het recht op gebruik van het Nederlands, als ze in alle onafhankelijkheid kunnen vonnissen, d.i. alleen overeenkomstig de wet en hun geweten.

Verscheidene voorwaarden zijn nodig opdat deze onafhankelijkheid van de rechters zou bestaan.

1° De eerste voorwaarde is de *immuniteit of onschendbaarheid*.

De immuniteit van de rechters betekent: dat ze niet mogen verplaatst worden, ten minste niet rechtstreeks noch onrechtstreeks wegens vonnissen die ze uitgesproken hebben, dat ze niet mogen afgezet, afgedankt of gestraft worden, rechtstreeks noch onrechtstreeks wegens vonnissen die ze uitgesproken hebben.

Als een rechter verplaatst, afgezet, afgedankt en gestraft kan worden, hetzij rechtstreeks hetzij onrechtstreeks, wegens vonnissen die hij uitspreekt, dan is hij niet onafhankelijk volgens de wet en zijn geweten, maar moet hij vonnissen volgens de zin van degene die zijn verplaatsing, zijn afzetting, zijn afdanking of zijn bestraffing kunnen bekomen.

Het is hetgeen aan rechter Grootaert overkomen is. Hij heeft niet gevonnist volgens de zin van de magistraten van het Hof van Beroep van Elisabethstad; deze vragen zijn ontslag van ambtswege. Als bewijs dat zijn vonnissen verkeerd zijn, waarvan het voornaamste zijn Nederlandstalig vonnis is, waarbij hij het gebruik van het Nederlands voor Vlaamse Belgen wettig verklaart, leggen zij hun eigen arresten over waarbij ze hun opvatting geven! Hij is niet bekwaam rechter te zijn, wij hebben sommige van zijn vonnissen gewijzigd!

2° De rechters moeten alleen en rechtstreeks aan de wet gehoorzamen.

Om de rechten van de burgers te kunnen waarborgen is het vrij onderzoek naar de wettelijke uitleg van de wet nodig. Zoals wetenschappelijke vorsers moeten de rechters vrij zijn de juiste wettelijke betekenis van de wet op te zoeken en mogen ze niet verplicht zijn te vonnissen naar de zin van een of ander hiërarchische overste.

De magistraten van het Hof van Beroep te Elisabethstad en voornamelijk de voorzitter van dit Hof, laten de rechters in Kongo de vrijheid niet de juiste wettelijke uitleg van de wet op te zoeken. Zij eisen dat zij vonnissen volgens de uitleg die zij zelf aan de wet geven, ter zake meer bepaaldelijk aan artikel 3 van de Koloniale Keure op het gebruik der talen in Kongo.

Daar rechter Grootaert, als een wetenschappelijk vorsers de juiste betekenis van het wet opgezocht heeft en aldus enkele vonnissen uitgesproken heeft anders dan zichzelf het menen en hoofdzakelijk tegen hun zin het gebruik van het Nederlands wettig verklaard heeft, stellen zij zijn ontslag van ambtswege voor. Het is de ontkenning zelf van de waarborgen van de rechten die de wetgever aan de burgers verleent door de onafhankelijkheid en dus de immuniteit van de rechters.

Het vrij onderzoek van de betekenis van de wet vereist:

1° dat niemand het recht heeft aan de rechters opmerkingen over hun vonnissen te zenden;

2° dat de hoven het recht niet hebben de zinswijze van hun arresten aan de eerste rechters op te leggen (arresten - reglementen).

In Kongo wordt niets van dat alles in acht genomen. Dit heeft voor gevolg dat de rechters een soort ambtenaren zijn die verplicht zijn te vonnissen volgens de zin van de magistraten van het Hof van Beroep en van sommige ambtenaren. (Zie *Rechtskundig Weekblad*, loc. cit.)

De procureurs-generaal en de voorzitters van de hoven sturen opmerkingen naar de rechters over hun vonnissen, waarin ze hen zeggen hoe ze de wet moeten uitleggen en toepassen en dit in feite op straffe niet bevordert te worden.

De hoven sturen hun arresten naar de eerste rechters als zijnde de onderrichtingen (arrêts - règlements) die ze hun geven en die ze op straffe niet bevordert

te worden moeten toepassen. Dit heeft voor gevolg dat de arresten er zich niet toe beperken het geschil tussen de partijen te beslechten. Zij maken ook het proces van de eerste rechter en richten tot deze verwijten en richtlijnen. Deze arresten worden dan in het persoonlijk bundel van de rechter verzameld. Daarna worden ze bij signalementen gevoegd als bewijs van de opmerkingen die het hof geacht heeft te moeten maken en, zoals in het geval van rechter Grootaert, overgelegd als bewijs van zijn beroepsonbekwaamheid om zijn afdanking voor te stellen.

De algemene vergaderingen van de rechtbanken en hoven zijn onbekend in Kongo. De rechtbanken worden geacht een dienst van het Parket-Generaal te zijn. De procureurs-generaal beslissen over hun inwendige dienst (hun kredieten, hun effectieven, enz.), zoals over deze van de parketten en over de administratie

van de rechters (hun verlof, hun verplaatsingen, enz.) als waren de rechters hun substituten.

IV. De Brusselse agglomeratie en Kongo.

De Brusselse agglomeratie maakt een uitzondering uit op de algemene regeling van de Belgische taalwetgeving.

De verwijzing van artikel 3 van de Keure maakt bijgevolg de beginselen van deze speciale wetgeving niet van toepassing in Kongo.

Dat is ten andere logisch: Kongo is de verlenging niet van Brussel, maar van België in zijn geheel. (Zie dienaangaande de voorbereidende werken.) De algemene beginselen die de verwijzing van kracht maakt in Kongo, zijn deze van de centrale besturen en instellingen van België.

VOORSTEL VOORLOPIG ALLEEN MINIMUM-SPOEDTEKSTEN TOT REGELING VAN HET GEBRUIK VAN HET NEDERLANDS IN KONGO VOOR DE VLAAMSE BELGEN UIT TE VAARDIGEN

De wetgever van 1908 heeft er zich toe beperkt de algemene regeling uit te vaardigen en heeft opdracht aan de Regering gegeven door decreten de uitvoeringsmaatregelen uit te vaardigen die nodig zijn opdat deze algemene regeling in feite toegepast zou worden en geen platonische verklaring zou blijven.

Verscheidene mandatarissen drongen aan opdat de wetgever zelf ten minste één enkele uitvoeringsmaatregel zou uitvaardigen nl. de verplichte tweetaligheid van het personeel.

De Regering, bij monde van minister Renkin, heeft zich heftig tegen de uitvaardiging van de uitvoeringsmaatregelen door de wetgever zelf verzet, verklarend dat de bespreking daarvan te lang zou duren en aldus de naasting van Kongo, die om internationale redenen dringend was, zou uitstellen.

Om de mandatarissen gerust te stellen dat de algemene regeling geen platonische verklaring zou blijven en dat met het doel dit te verhinderen de uitvoeringsmaatregelen vlug uitgevaardigd zouden worden heeft de Regering aanvaard dat de wetgever haar zou verplichten deze uitvoeringsmaatregelen binnen de 5 jaar uit te vaardigen. Het is de tweede zin van het tweede lid van artikel 3 van de Koloniale Keure (wet van 18 oktober 1908).

De koloniale invloedrijke kringen zijn echter steeds zo sterk anti-vlaams geweest dat tot nog toe deze decreten niet uitgevaardigd werden.

Het uitgesproken doel van de wetgever van 1908 was het eentalig Frans regiem van de Onafhankelijke Kongostaat bij de naasting af te schaffen om aan Kongo een Belgisch karakter, d.i. dit van een land met twee nationale talen, te geven.

In feite, bij gebreke van de uitvoeringsdecreten, is echter het éentalig Frans regiem van de Onafhankelijke Kongostaat tot heden blijven bestaan.

Onder druk van verscheidene omstandigheden, denkt de huidige Regering er aan de uitvoeringsdecreten uit te vaardigen. Tot bewijs van het tegendeel mag er niet getwijfeld worden aan de oprechtheid van de bedoelingen van de Regering. Er moet echter opgemerkt worden dat ze niet spontaan, uit eigen beweging handelt doch slechts om te beantwoorden aan van buiten uit komende druk. De commissie waarvan gesproken wordt om de taaldecreten voor te bereiden heeft nog geen wettelijk statuut. Geen enkele tekst voorziet er de oprichting en de inrichting van. De Minister van

Koloniën heeft een eerste vergadering voorgezeten. Deze vergadering bestond uit 20 personen. Slechts 5 mogen als Vlaamsvoelend beschouwd worden. De grote meerderheid (15 op 20) waren Walen en fransgezinde ambtenaren en magistraten. Er werd beslist dat een beperkte commissie de instelling van de officiële commissie of studiegroep zouden zetelen de heren Engels en Schreurs en de magistraten Brouxhon en de Waersegger. Dat is weer slechts één Vlaamsgezinde tegenover 3 franstaligen. Het is met één woord een meerderheid van franstaligen die er mede belast schijnt te zullen worden te zorgen dat het Nederlands voor de Vlaamse Belgen in Kongo in feite gebruikt zal worden!

Het is duidelijk dat het anti-vlaams Kongo in deze vergaderingen noodzakelijk het overwicht moet hebben. Eén van de leden van deze vergadering heeft reeds verklaard dat alleen het Frans de officiële taal in Kongo mag blijven. Anderen hebben zich reeds verzet tegen de verplichte tweetaligheid. Men heeft ook reeds in deze vergadering gewezen op het gevaar dat er bestaat als het gebruik van het Nederlands toegelaten wordt dat de inlanders de erkenning van hun volkstalen zullen eisen. Dit alles toont aan dat de Vlamingen voorzichtig moeten zijn. Het lijkt daarom wenselijk in twee etapes te werk te gaan: eerste etape: uitvaardiging van voorlopige minimum-spoeddecreten en oprichting van een taalcommissie; tweede etape: uitvaardiging van gedetailleerde uitvoeringsmaatregelen.

Het is natuurlijk wenselijk dat gedetailleerde uitvoeringsmaatregelen uitgevaardigd zouden worden. Het memorandum van de Economische Raad van Vlaanderen en van het V.E.V. geeft daartoe de nodige elementen die door alle Vlamingen bijgetreden moeten worden. De bespreking van de details tot uitvoering daarvan kan echter aanleiding geven tot langdurige twistingen. Het gevaar bestaat dat het gebeurde van 1908 zich zou herhalen: het probleem wordt ingewikkeld voorgesteld en ingewikkeld gemaakt zodat ten slotte geen uitvoeringsmaatregelen uitgevaardigd worden en dat zoals sedert 1908 de toestand niet veranderd wordt. Zulks moet ten allen koste vermeden worden. De bedoeling volmaakt te zijn mag er niet toe leiden helemaal niets te bekomen. Het is wenselijker een goede stap vooruit te doen dan helemaal niets te verkrijgen. Om de toestand in grote mate te veranderen

is het niet onmiddellijk nodig gedetailleerde decreten uit te vaardigen. Het Hof van beroep van Elizabethstad weigert het gebruik van het Nederlands toe te staan omdat er helemaal geen decreten zijn. Het is voldoende een minimum van decreten uit te vaardigen om het Hof, volgens zijn eigen uitspraak, er toe te verplichten anders te beslissen.

Om in deze eerste etape te kunnen slagen lijkt het wenselijk :

1° dat de Vlamingen er ten stelligste op staan het probleem tot zijn juiste omvang te beperken : enkel en alleen het gebruik van het Nederlands voor de Vlaamse Belgen.

Er moet geweigerd worden meteen het probleem van het gebruik der inlandse talen voor de Kongolezen te behandelen. Dat is een ander probleem. Het samenvoegen van de twee kan alleen verwarring stichten en het uitvaardigen van de taaldecreten bemoeilijken.

2° In de eerste etape lijkt het wenselijk dat de Vlamingen zich tot enkele algemene voorschriften beperken waarmee de Minister het thans reeds eens schijnt te zijn (zie ontwerp teksten hierna).

3° tenslotte lijkt het wenselijk in de eerste etape het oprichten te bekomen van een commissie met een wettelijk statuut, belast met het toezicht op de toepassing van de taaldecreten en de voorbereiding van de detail-uitvoeringsmaatregelen.

Vermits het doel van deze commissie moet zijn het gebruik van het Nederlands voor de Vlaamse Belgen te verzekeren lijkt het wenselijk dat deze commissie voor de helft uit Vlaamsvoelende personaliteiten zou bestaan en onder het voorzitterschap van een Vlaamsvoelende personaliteit zou werken.

Om het toezicht van de Kamers tenminste op onrechtstreekse wijze te verzekeren lijkt het wenselijk dat de commissie voor een deel ten minste uit volksvertegenwoordigers en senatoren zou bestaan.

Wet of decreet ?

In artikel 3 heeft de wetgever aan de Regering opdracht gegeven de uitvoeringsmaatregelen door decreten uit te vaardigen. Minister Renkin heeft uitdrukkelijk verklaard dat hij deze opdracht voorstelde om zeker te zijn dat deze uitvoeringsmaatregelen vlug uitgevaardigd zouden worden. Deze opdracht ontnemt echter aan de wetgever zijn soevereine macht niet zelf deze maatregelen uit te vaardigen. Artikel 7 van de Koloniale Keure voorziet uitdrukkelijk dat de wet oppermachtig in alle zaken beschikt. Niettegenstaande de opdracht van artikel 3 kan de wetgever ook de uitvoeringsmaatregelen door wetten vaststellen m. a. w. de algemene regeling van artikel 3 met de uitvoerende maatregelen ervan aanvullen.

Dubbele eentaligheid; verplichte en vrijwillige tweetaligheid.

De term « tweetalig » geeft aanleiding tot misverstand. België is een tweetalig land in deze zin dat het een dubbel eentalig land is en dat de centrale diensten dubbel eentalig zijn. De Belgische taalwetten verbieden als algemene regel de tweetaligheid op te leggen om in staatsdienst aangeworven en bevorderd te worden. In algemene regel kan men als eentalige aangeworven worden en tot de hoogste graden opklimmen. (De Brusselse agglomeratie en de grensgebieden zijn uitzonderingen.) Om verwarring te vermijden lijkt het wenselijk van dubbele eentaligheid in plaats van van tweetaligheid te spreken.

In 1908 hebben sommige mandatarissen als uitvoeringsmaatregel van de algemene regeling die artikel 3 uitvaardigde, voorgesteld de verplichte tweetaligheid

van de koloniale magistraten, ambtenaren en militairen te eisen.

Bij monde van Minister Renkin heeft de Regering zich krachtadig daartegen verzet.

Vóór de huidige taalwetgeving bestond in België ook de verplichte tweetaligheid. Deze proef is een volledig fiasco geweest, zodanig dat Walen en Vlamingen het eens werden tot de dubbele eentaligheid over te gaan.

Op de eerste vergadering die Minister Buisseret voorgezeten heeft zijn reeds stemmen tegen de verplichte tweetaligheid van het koloniaal personeel opgekomen. De Vlamingen zijn gewoonlijk voorstanders van de persoonlijke tweetaligheid en de Walen tegenstanders daarvan. Deze kwestie mag geen hinderpaal zijn voor het uitvaardigen van de voorlopige minimumspoedmaatregelen. Het lijkt wenselijk dat de Vlamingen, voorlopig althans op dit punt aan de Walen toegeven. Misschien is het wenselijk zelfs als definitieve regeling voor Kongo de dubbele eentaligheid als regel te behouden, mits aanmoediging van de vrijwillige tweetaligheid, in deze zin dat de koloniale magistraten, ambtenaren en militairen op eentalige taalrollen opgeschreven worden; dat ze niet verplicht zijn de tweede taal te kennen doch dat zij, die in de praktijk behoorlijk hun dienst in de twee talen te doen een weddetoeslag krijgen.

Er valt op te merken dat deze weddetoeslag geen nieuwigheid is. Nu reeds bestaat ze in sommige gevallen, nl. voor het bezit van bijkomende diploma's. De bekwaamheid de dienst in de beide nationale meerderheidstalen uit te oefenen mag, op het plan van de praktische waarde voor de dienst, gelijkgesteld worden met een bijkomend diploma. Door deze bekwaamheid wordt een eenheid uitgespaard. Door deze bekwaamheid vervullen deze personeelsleden in zekere mate de dienst voor twee.

* * *

Ontwerp-voorlopig minimum-spoeddecreet inzake het Gerecht.

(Gezien de arresten van het Hof van Beroep van Elizabethstad is dit het meest dringend decreet).

Artikel 1 : De Belgen kunnen voor het gerecht verschijnen en er zich verdedigen in de nationale taal van hun keuze, hetzij het Nederlands, hetzij het Frans.

(Nota : deze eerste zin kan volstaan. Het ware echter wenselijk onmiddellijk het volgende voorschrift daaraan toe te voegen : Bij gebreke van een andere uitdrukkelijk gedane keuze wordt de rechtspleging voor de Belgen van ambtswege gevoerd in de nationale taal van hun taalstreek van herkomst in België.)

Artikel 2 : De Minister zal er over waken dat de hoven, de rechtbanken en de parketten zo samengesteld zijn dat steeds het tot de toepassing van het voorgaande artikel nodige aantal Nederlandstalige en Franstalige magistraten en ander rechtspersoneel in elk hof, rechtbank en parket aanwezig is.

Artikel 3 : Met dit doel worden de magistraten en het ander rechtspersoneel op Nederlandstalige en Franstalige taalrollen ingeschreven.

Het persoonlijk bundel van de betrokkenen wordt gesteld in de taal van hun taalrol.

Artikel 4 : De Minister van Koloniën stelt een commissie in die de toepassing van de taaldecreten zal nagaan. Zij zal ook de nodige voorstellen doen om deze decreten aan te vullen.

Elk jaar brengt zij verslag uit bij de Minister en doet zij hem de nodige voorstellen tot aanvulling van deze decreten.

Zij legt haar verslag tijdig neer opdat er reke-

ning mede kunne gehouden worden bij het opmaken en bespreken van de begroting.

Zij bestaat voor de helft uit Vlaamse en voor de andere helft uit Waalse personaliteiten. De Minister duidt als Voorzitter een Vlaamse personaliteit, lid van de commissie, aan en als onder-voorzitter één der Waalse personaliteiten, leider van de commissie.

Indien de Minister de vergaderingen bijwoont neemt hij het voorzitterschap waar. De Voorzitter duidt de sekretaris van de commissie aan.

* * *

Ontwerp-voorlopig minimum-spoeddecreet inzake het bestuur.

Artikel 1: Het bestuur behandelt de zaken in de nationale taal naar keuze van de Belgen.

Bij gebreke van een andere uitdrukkelijk gedane keuze gebruikt het bestuur van ambtswege voor de Belgen de nationale taal van hun streek van herkomst in België.

Artikel 2: De Minister en de Gouverneur-Generaal waken er over dat overal in het bestuur het nodig Nederlandstalig en Franstalig personeel aanwezig is.

Artikel 3: Met dat doel wordt het personeel op Nederlandstalige en Franstalige taalrollen ingeschreven.

Het persoonlijk bundel van elke betrokkene wordt gesteld in de taal van zijn taakrol.

* * *

Ontwerp-voorlopig minimum-spoeddecreet inzake het onderwijs.

Artikel 1: De Belgische kinderen krijgen in Kongo het onderwijs in de nationale meerderheidstaal van de keus van degene die de ouderlijke macht over hen uitoefent.

Bij gebreke van een andere uitdrukkelijk gedane keuze worden de Belgische kinderen in Kongo in elke school onderwezen in de nationale taal van hun streek van herkomst in België.

Artikel 2: De Minister en de Gouverneur-Generaal nemen de nodige maatregelen opdat dit voorschrift, tenzij overmacht, uitgevoerd kunne worden.

* * *

Ontwerp-voorlopig minimum-spoeddecreet inzake de Weermacht.

Enig artikel: De persoonlijke bundels van de militairen uit het moederlands leger blijven in Kongo in dezelfde nationale taal als in België gesteld.

A. N.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 21 november 1955.

Voorzitter: M. Fettweiss.

Raadsheer-Verslaggever: M. Moriamé.

Advocaat-Generaal: M. Depelchin.

Arbeidsongeval. — Dood van het slachtoffer. — Door zijn minderjarige kinderen dientengevolge geleden stoffelijk nadeel.

Nadat de verzekeraar wettelijk in de rechten was getreden van het hoofd der onderneming en van de gerechtigden in de bij toepassing van artikel 4, 2° B. van de gecoördineerde wetten op de Arbeidsongevallen gevestigde renten, mocht zijn vordering niet worden lamgelegd door de erkenningen, gedaan door de voogdes van de verkrijgers van die renten, die het recht niet had de verzekeraar te verbinden.

Anderdeels sluit artikel 203 B.W. krachtens hetwelk de moeder na de dood van de vader alleen belast is met het onderhoud en de opvoeding van de minderjarige kinderen, niet uit, dat deze een stoffelijk nadeel kunnen ondergaan ter oorzaak van het derven van de lonen, waarvan de vader een deel besteedde aan hun onderhoud en opvoeding.

Waar het bestreden arrest op de in het middel gecritiseerde gronden de beslissing doet rusten, volgens dewelke de dood van hun vader aan de minderjarige kinderen generlei stoffelijk nadeel berokkend heeft, heeft het mitsdien zijn dispositief niet wettelijk met redenen omkleed.

N.V. Compagnie l'Aigle de Paris b.p. t/ Spinette Oct.

Gelet op het bestreden arrest, op 18 januari 1955 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Overwegende dat aanlegster verklaard heeft zich

te voorzien tegen al de bepalingen van het arrest waarbij over haar burgerlijke vorderingen uitspraak gedaan wordt;

Over het enig middel, schending van de artikelen 4, inzonderheid 4, B, 19, inzonderheid 19, lid 4, voorlaatste en laatste lid, van de wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, samengeordend bij het koninklijk besluit van 28 september 1931 (voormeld artikel 19 gewijzigd, in lid 4, bij artikel 10, 1°, van de wet van 10 juli 1951 en, in het laatste lid, bij artikel 10, 2°, van de wet van 10 juli 1951, en bij artikel 3 van de wet van 16 maart 1954), 22 van de wet van 11 juni 1874 op de verzekeringen, 203, 205 (wet van 20 november 1896, artikel 2), 207 tot 209, 385, 1249, 1252, 1382 en 1383 van het burgerlijk wetboek, 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest verklaart dat aanlegster, in de plaats getreden verzekeraarster van beklaagde, hier verweerder, geen terugbetaling kan vorderen van de kapitalen welke de renten vertegenwoordigen, verschuldigd aan de kinderen van het slachtoffer uit kracht van artikel 4, 2°, B, van voormelde samengeordende wetten, om de redenen dat « volgens het gemeen recht, die kinderen... naar de eigen stelling van hun wettelijke vertegenwoordiger, welke de rechtbank en het Hof in dit opzicht tot de hunne maken, generlei stoffelijk nadeel ondergaan hebben; ...dat de arbeidsongevallenverzekeraar op grondslag van artikel 1382 van het burgerlijk wetboek de sommen niet kan vorderen welke hij wegens het stoffelijk nadeel aan beide kinderen gestort heeft, ter uitvoering van de bijzondere wet van 1903, evenmin als de kinderen op grondslag van artikel 1382 van het burgerlijk wetboek een vergoeding ontvangen hebben wegens stoffelijke schade; ...dat dergelijke oplossing strookt met de voorschriften van artikel 203 van het burgerlijk wetboek, naardien de overlevende moeder, dank zij het toekennen, aan haar, op voet van het gemeen recht, van de integraliteit van de lonen van haar

man, na aftrek van het deel dier lonen dat het slachtoffer opbruikte, alleen de plichten waarneemt, bij artikel 203 van het burgerlijk wetboek aan de ouders voorgeschreven, dan wanneer de rechters over de grond aan de overlevende echtgenote en moeder geen vergoeding toegekend hebben, berekend op grondslag van de integraliteit van de lonen van de overledene; dan wanneer, gezien de indeplaatsstelling van de arbeidsongevallenverzekeraar, het onverschillig is dat, volgens hun wettelijke vertegenwoordiger, de kinderen van het slachtoffer generlei stoffelijk nadeel zouden ondergaan hebben; dat, wegens het overlijden van het slachtoffer, zijn overlevende echtgenote en zijn kinderen, door hun kostwinner te verliezen, tegelijk en persoonlijk een stoffelijk nadeel ondergaan hebben, en dat het bestaan van hetzelfde, in hoofde van de kinderen niet uitgesloten wordt door de op de echtgenote rustende verplichting onderhoud of voeding te verschaffen, vooral wanneer, zoals ten deze, de overlevende moeder ontlast is van evengemelde verplichtingen door de renten welke de in de plaats getreden arbeidsongevallenverzekeraar of de erkende inrichting aan de kinderen verschuldigd zijn:

Overwegende dat het middel het arrest slechts critiseert in zover daarbij uitspraak gedaan werd over het punt van aanlegsters vordering krachtens indeplaatsstelling welke tot doel heeft de terugbetaling van de kapitalen, door dezelve uitgegeven tot vestiging van de renten die aan de minderjarige kinderen van het slachtoffer moeten worden uitgekeerd uit kracht van artikel 4, 2°, B, van de samengeordende wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen;

Overwegende dat de eerste rechter, recht doende over de vordering van de weduwe van het slachtoffer Sturbois, beslist had dat van de som van 407.740 frank, welke, op voet van het gemeen recht, het derven van lonen ingevolge de dood van Sturbois, veroorzaakt door een arbeidsongeval waarvoor verweerster geheel verantwoordelijk bevonden werd, die noch het ondernemingshoofd, noch een arbeider of aangestelde van hetzelfde is, moest worden afgetrokken de som van 363.693 frank, welke de kapitalen vertegenwoordigt, door aanlegster, arbeidsongevallenverzekeraarster van de werkgever, gestort tot vestiging, zowel van de rente verschuldigd aan de weduwe persoonlijk, als van de renten verschuldigd aan de twee minderjarige kinderen, die minder dan achttien jaar oud zijn;

Dat, waar hij aan de weduwe het verschil, dit is 44.047 frank toekende, hij verweerder veroordeelde om voormelde som van 363, 693 frank te betalen aan aanlegster, die tegen hem de vordering krachtens indeplaatsstelling uitoefende, omschreven in artikelen 22 van de wet van 11 juni 1874 op de verzekeringen en 19 van de samengeordende wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen;

Dat de weduwe, handelende als wettelijke voogdes van de twee minderjarige kinderen, voor elk van deze slechts een vergoeding wegens zedelijke schade gevorderd had;

Dat het Hof van beroep, op het enkel hoger beroep van verweerder, na overwogen te hebben dat de overlevende moeder recht had op de integraliteit van de schadevergoeding welke voortvloeide uit het derven van het loon van het slachtoffer, aan aanlegster om de in het middel herhaalde redenen de terugbetaling geweigerd heeft van de kapitalen welke, volgens de vaststelling van het arrest, dezelve uitgegeven had tot vestiging van de renten welke aan de kinderen verschuldigd waren krachtens artikel 4, 2°, B, van de

samengeordende wetten, waarbij het overigens de vergoeding door de eerste rechter aan de moeder toegekend onveranderd liet, vermits dezelve geen hoger beroep ingesteld had;

Overwegende, enerzijds, dat, nadat aanlegster wettelijk in de rechten was getreden van het ondernemingshoofd en van de gerechtigden in de bij toepassing van artikel 4, 2°, B, der samengeordende wetten gevestigde renten, haar vordering niet mocht lamgelegd worden door de erkenningen, gedaan door de voogdes van de verkrijgers van die renten, dewelke het recht niet had aanlegster te verbinden;

Overwegende, anderzijds, dat artikel 203 van het burgerlijk wetboek krachtens hetwelk de moeder, na de dood van de vader, alleen belast is met het onderhoud en de opvoeding van de minderjarige kinderen, niet uitsluit dat deze een stoffelijk nadeel kunnen ondergaan ter oorzaak van het derven van de lonen, waarvan de vader een deel besteedde aan hun onderhoud en opvoeding;

Overwegende dat, waar het op de in het middel gecritiseerde gronden de beslissing doet rusten volgens welke de dood van hun vader aan de minderjarige kinderen generlei stoffelijk nadeel berokkend heeft, het beklagd arrest mitsdien zijn dispositief niet wettelijk met redenen omkleed heeft;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest, in zover enkel daarbij uitspraak gedaan wordt over het punt van aanlegsters vordering krachtens indeplaatsstelling, hetwelk tot doel heeft de terugbetaling van de kapitalen welke dezelve uitgegeven heeft tot vestiging van de renten verschuldigd aan de twee minderjarige kinderen van het slachtoffer, uit kracht van artikel 4, 2°, B, van de samengeordende wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, en over de in verband met die vordering in hoger beroep gevallen kosten;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik;

Veroordeelt verweerder tot twee derden der kosten, het overblijvende ten laste van aanlegster zijnde.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 21 juni 1956.

Zetel : M.M. Vranckx, Mast, Verslaggever, en Buch.
Auditoraat : M. Depondt.

Advocaten : Mrs Bernolet en Vandervan.

1. Gemeenten. — Intercommunale verenigingen (1 tot 4).
2. Administratieve akten. — Geldigheid. — Bevoegdheid. — Beperking ten aanzien van het voorwerp (2).
3. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Belang. — Beslissing betreffende een derde (3).

1. Voor de verlenging van een intercommunale vereniging wordt door artikel 13 van de wet van 1 maart 1922 niet vereist dat deze beslissing eenparig door de belanghebbende gemeenten wordt genomen, doch volstaat de instemming van de meerderheid dezer gemeenten.

2. *Waar artikel 12 een beroep bij de Koning openstelt, laat het de Koning enkel toe uitspraak te doen over de vraag of het bestaan van de intercommunale al dan niet zal worden verlengd. Met machtsverschrijding is derhalve genomen het koninklijk besluit, dat uitspraak doet over het beroep van een gemeente die de verlenging niet heeft aangevraagd, en dat te dezer gelegenheid een twistvraag beslecht betreffende de uittreding van die gemeente uit de intercommunale.*
3. *De intercommunale vereniging heeft er belang bij de vernietiging te vorderen van het koninklijk besluit, waarbij als gevolg op de aan de gemeente gegeven toelating uit de intercommunale te treden, de toetreding van die gemeente tot een andere intercommunale wordt goedgekeurd.*
4. *Die goedkeuring die slechts het gevolg is van een met overschrijding van macht verleende toelating tot uittreding moet dientengevolge worden vernietigd.*

S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij
t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken).

Gezien het verzoekschrift dd. 25 augustus 1955;
Gezien het verzoekschrift tot tussenkomst dd. 12 maart 1956;

Gelet op het bevel dd. 13 maart 1956 waarbij in de aanvraag tot tussenkomst van de gemeente Kortemark wordt bewilligd;

.....

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit van 24 juni 1955 waarbij 1° het beroep van de gemeente Kortemark wordt ingewilligd voorzover het de uittreding der gemeente, bij het verstrijken van de eerste termijn van S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij betreft; 2° dezelfde gemeente gemachtigd wordt tot de Intercommunale Electriciteits- en Gasmaatschappij voor de Vlaamse Gewesten toe te treden; dat het bestreden Koninklijk Besluit bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad van 27-28 juni 1955 werd bekendgemaakt;

Overwegende dat de gemeente Kortemark op 10 april 1924 tot de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij toetrad; dat deze toetreding, bij koninklijk besluit dd. 22 juli 1924, werd goedgekeurd; dat bij artikel 4 van de statuten van de maatschappij, haar duur bepaald is op 30 jaren ingaande op 7 april 1924; dat de verzoekende partij op 2 oktober 1953 voorstelde de duur van de maatschappij voor een nieuwe termijn van 30 jaar te verlengen; dat de gemeenteraad van Kortemark op 30 november 1953 besliste «akte te nemen... dat de maatschappelijke verbintenis destijds door de gemeente aangegaan, niet verder loopt» en tevens aan het college van burgemeester en schepenen opdracht gaf «de beste vorm van exploitatie te bestuderen, welke voor de toekomst het meest aan de belangen van de gemeente beantwoordt voor de electriciteitsbedeling»; dat de gemeente Kortemark de verzoekende partij op 2 december 1953 verzocht akte te nemen van deze beslissing; dat in algemene vergadering van 1 juni 1954 de verzoekende partij besliste «de uittreding van de gemeente Kortemark niet toe te staan»; dat de algemene vergadering op 8 december 1953 besliste bij wijziging van artikel 4 van de statuten de duurtijd van de vennootschap voor een nieuwe termijn van 30 jaar te verlengen;

Overwegende dat de Minister van Binnenlandse Zaken op 16 januari 1954 de gouverneur der provincie liet opmerken dat bij toepassing van artikel 13 van de wet van 1 maart 1922, de algemene vergadering van

de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij niet bevoegd was een beslissing te nemen over de verlenging van de intercommunale vereniging doch enkel akte kon nemen van de beslissing door de meerderheid van de betrokken gemeenten dienaangaande genomen; dat de gouverneur op 19 februari 1954 aan de Minister van Binnenlandse Zaken de beslissingen overmaakte waarbij de raden van 68 gemeenten de verlenging van de duurtijd der S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij voor een termijn van 30 jaar aanvroegen; dat de verlenging door de gemeente Kortemark niet werd aangevraagd; dat deze gemeente op 1 maart 1954 besliste toe te treden tot de Intercommunale Electriciteits- en Gasmaatschappij voor de Vlaamse Gewesten (Inelgas); dat een koninklijk besluit van 19 maart 1954 de wijzigingen goedkeurde welke op 8 december 1953 door de algemene vergadering van de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij aan haar statuten werden toegebracht; dat de gemeenteraad van Kortemark op 13 augustus 1954 bovenvermelde raadsbeslissing van 20 november 1953 bevestigde en de beslissing nam bij de Koning beroep in te stellen tegen de beslissing de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij te verlengen; dat dit beroep op 6 september 1954 door het college van burgemeester en schepenen der gemeente Kortemark werd ingesteld; dat het college de Koning vroeg de vernietiging uit te spreken van de beslissing van de algemene vergadering van 8 december 1953 van de West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij, althans voor zover zij de gemeente zou verbinden voor langer dan de eerste verlopen contractuele termijn van 30 jaar; dat hierop het bestreden koninklijk besluit werd genomen; dat dit koninklijk besluit steunt op de volgende considerans «dat artikel 12 van bovenvermelde wet geen beroep bij de Koning voorziet; dat de algemene vergadering niet bevoegd was om de verlenging der vereniging te stemmen, doch ten hoogste om er akte van te nemen dat de verlenging verwezenlijkt was door het feit dat de meerderheid der betrokken gemeenten deze had aangevraagd; dat bijgevolg de beslissing van de algemene vergadering buiten de zaak valt; dat echter de meerderheid der aangesloten gemeenten, bij een regelmatige beslissing van hun gemeenteraden, de verlenging der S. V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij heeft aangevraagd; dat deze vereniging dus, volgens de voorschriften van artikel 13 der wet van 1 maart 1922 betreffende de vereniging van gemeenten tot nut van het algemeen, is verlengd voor een nieuwe termijn van 30 jaar, met ingang van 8 april 1954, behoudens beroep bij de Koning; dat de gemeenten die de verlenging niet hebben aangevraagd, evenwel blijven deel uitmaken van de verlengde vereniging, tenware zij bedoeld beroep instellen; dat artikel 13 van de wet van 1 maart 1922 de mogelijkheid om aan deze verlenging te ontkomen, afhankelijk heeft gemaakt van het instellen van een beroep bij de Koning; dat genoemde wet geen termijn heeft voorzien voor het instellen van dit beroep; dat de gemeente Kortemark beroep heeft ingesteld nadat de raad, in zitting van 30 november 1953, de wil had geuit geen deel te nemen aan de verlenging en nadat de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij, in algemene vergadering van 1 juni 1954, haar het recht had ontzegd uit de intercommunale te treden door middel van een ontslag, wat zij overigens beweert te hebben aangevraagd; dat de door de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij aangehaalde redenen om de gemeente Kortemark in haar midden te behouden niet voldoende dienend zijn om de gemeente te dwingen voor langer dan de eerst aangenomen termijn bij de vereniging aangesloten te blijven; gelet op

de beslissing van 1 maart 1954, waarbij de gemeenteraad van Kortemark besloten heeft de gemeente aan te sluiten bij de Intercommunale Electriciteits- en Gasmaatschappij voor de Vlaamse Gewesten wat de elektriciteit betreft; gelet op het advies van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen; gelet op de wet van 1 maart 1922 betreffende de vereniging van gemeenten tot nut van het algemeen en inzonderheid op de artikelen 2 en 13;

Overwegende dat de tussenkomende partij laat gelden dat het beroep niet ontvankelijk is daar de verzoekende partij geen rechtsbestaan meer had, wanneer zij het beroep instelde; dat, volgens haar, de intercommunale eerst dan rechtsgeldig zou zijn verlengd geworden wanneer de beslissing strekkende tot verlenging door alle leden der vereniging was genomen geworden;

Overwegende dat dit middel niet kan weerhouden worden daar luidens artikel 13 van de wet van 1 maart 1922, de intercommunale vereniging na het verstrijken van de bepaalde termijn, behoudens beroep bij de Koning, voor een gelijke termijn wordt verlengd, zo deze verlenging door de meerderheid van de betrokken gemeenten wordt aangevraagd;

Overwegende dat de tussenkomende partij in de tweede plaats aanvoert dat het beroep niet ontvankelijk is, daar, volgens haar, alleen de algemene vergadering van de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij geldig tot het instellen van een beroep bij de Raad van State kan beslissen;

Overwegende dat dit middel niet kan weerhouden worden; dat de statuten aan de algemene vergadering een zodanige bevoegdheid niet geeft, en het beroep in overeenstemming met de statuten werd ingesteld;

Overwegende wat de grond der zaak betreft, dat luidens artikel 11 van de statuten van de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij « de deelgenoot die begeert uit de maatschappij te treden, zulks bij aanbevolen brief aan de beheerraad moet aanvragen in de drie eerste maanden van het dienstjaar » en « de algemene vergadering oppermachtig over deze aanvraag beslist »; dat betreffende de beslissingen van die aard de Koning kan tussenkomen op grond van artikel 12 van de wet van 1 maart 1922; dat echter terzake het college van burgemeester en schepenen van Kortemark bij zijn schrijven van 6 september 1954, beroep verklaarde in te stellen niet tegen de beslissing van 1 juni 1954 waarbij de algemene vergadering van de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij besliste dat « de uittreding van de gemeente Kortemark uit de maatschappij niet toegestaan wordt », maar wel tegen de beslissing dd. 8 december 1953 waarbij de algemene vergadering van de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij besliste de duur van de vereniging te verlengen; dat het college van burgemeester en schepenen het bij artikel 13 van de wet van 1 maart 1922 bedoelde beroep heeft ingeleid en uit de motiveering en het beslissend gedeelte van het bestreden koninklijk besluit blijkt dat dit besluit werd genomen op grond van dit artikel;

Overwegende dat dit artikel bepaalt dat « na het verstrijken van de bepaalde termijn de vereniging voor een gelijke termijn verlengd wordt indien deze verlenging door de meerderheid der betrokken gemeenten wordt aangevraagd, behoudens beroep bij de Koning »; dat op grond van dit artikel de Koning enkel uitspraak kan doen over de vraag of het bestaan van de intercommunale al dan niet zal worden verlengd; dat door, ter gelegenheid van een beroep, ingesteld op grond van dit artikel, uitspraak te doen over een twistvraag betreffende de uittreding van een gemeente, de Koning artikel 13 niet heeft geëerbiedigd;

Overwegende dat de middelen van de tussenkomende partij geen betrekking hebben op de bevoegdheid van de Koning op grond van artikel 13 uitspraak te doen over de uittreding van een gemeente uit de intercommunale vereniging; dat deze middelen terzake niet dienend zijn;

Overwegende wat de beslissing sub 2° betreft, dat in strijd met de bewering van de tussenkomende partij de verzoekende partij van het bij de wet vereiste belang laat blijken om de vernietiging aan te vragen van de beslissing waarbij het bestreden koninklijk besluit aan de gemeente Kortemark machtiging geeft tot de Intercommunale Electriciteits- en Gasmaatschappij toe te treden;

Overwegende dat de tussenkomende partij ten slotte aanvoert dat de gemeente Kortemark en tot de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij, en tot de Inelgas terzelfdertijd kan toetreden met het gevolg dat mocht de eerste beslissing van het bestreden koninklijk besluit vernietigd worden, de toetreding tot Inelgas verder zou kunnen blijven gelden; dat dit middel niet kan weerhouden worden daar uit het bestreden koninklijk besluit blijkt dat de goedkeuring tot de Inelgas toe te treden gegeven werd als gevolg op de toelating voor de gemeente Kortemark, uit de S.V. West-Vlaamse Electriciteitsmaatschappij te treden,

Besluit :

Artikel 1. — Het koninklijk besluit van 24 juni 1955 is vernietigd.

Artikel 2. — Dit arrest zal bij uittreksel op dezelfde wijze als het vernietigd koninklijk besluit worden bekendgemaakt.

Artikel 3. — De betaling van het recht van 1.150 frank, ten titel van kosten, valt ten laste van de Staat (Ministerie van Binnenlandse Zaken), tot een beloop van 750 frank, en ten laste van de tussenkomende partij tot een beloop van 4.000 frank.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e kamer — 22 december 1955

Eerste Voorzitter : M. Van Winckel.

Raadsheren : M.M. Axters en De Vreese.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Vermeulen.

Advocaten : Mrs De Coninck en De Rouck.

Wederkerige overeenkomst. — De vordering tot schadevergoeding wegens wanprestatie zonder vordering tot ontbinding van de overeenkomst is ontvankelijk, indien de gevolgen van art. 1183 B.W. niet kunnen intreden. — In casu geen wanprestatie van de verkoper.

Zo luidens art. 1184 B.W. bij wederkerige overeenkomsten geen schadevergoeding wegens contractuele fout kan gevorderd worden zonder vooraf of te zelfdertijd de ontbinding van de overeenkomst te vorderen, is dit niet het geval, wanneer de herroeping van de verbintenis niet de door art. 1183 B.W. daaraan verbonden gevolgen kan hebben en de zaken niet kunnen hersteld worden in dezelfde toestand alsof er geen verbintenis was geweest.

Wanneer het chassisnummer van een verkochte auto behoort tot de serie van een bepaald jaar van een buitenlandse automobielfabriek, doch de auto het volgende jaar eerst is gemonteerd in de in België gevestigde werkhuizen van voormelde fabriek, wijst

de vermelding van een constructiejaar op het jaar, waarin de wagen de werkhuizen in België heeft verlaten. De garagehouder heeft zich in zodanig geval niet aan de wanpraestatie schuldig gemaakt.

Schillemans t/ Verstichel.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Aalst, op 7 oktober 1954;

Betreffende de ontvankelijkheid :

Overwegende dat appelland de niet-ontvankelijkheid van de vordering opwerpt om reden dat de ontbinding van de verkoop niet wordt aangevraagd (art. 1184 B.W.);

Overwegende dat, zo luidens voormeld artikel, bij wederkerige overeenkomsten, geen schadevergoeding wegens contractuele fout kan gevorderd worden zonder vooraf of te zelfdertijd de ontbinding van de overeenkomst te vragen, hetzelfde niet meer het geval is, wanneer de herroeping van de verbintenis de gevolgen niet kan hebben er door art. 1183 B.W. aan verbonden en de zaken niet hersteld kunnen worden in dezelfde toestand alsof er geen verbintenis was geweest;

Overwegende dat in het onderhavig geval, de auto door geïntimeerde bij appelland gekocht, niet meer kan teruggegeven worden, omdat hij aan een derde voortverkocht werd; dat het juist ter gelegenheid van deze laatste koop is dat geïntimeerde de contractuele fout van appelland zou gewaar geworden zijn;

Overwegende dat de vordering van geïntimeerde derhalve ontvankelijk is;

Ten gronde :

Overwegende dat niet wordt betwist dat appelland, verdeler van het automerk Citroën te Aalst, op 22 februari 1952 aan geïntimeerde een nieuwe auto Citroën, Berline légère, verkocht die in de factuur o.m. werd omschreven als «construction 1952»;

Overwegende dat anderzijds uit de gegevens van de bundel blijkt dat, toen geïntimeerde in september 1953 zijn wagen aan een garagist wou verkopen, deze laatste zich steunend op het chassisnummer van de kwestieuze wagen, opwierp dat de wagen in feite van het bouwjaar 1951 was en uit dien hoofde een lagere prijs bedong;

Overwegende dat in de autohandel de gemiddelde waarde van occasiewagens inderdaad in ruime mate wordt bepaald door het constructiejaar;

Overwegende dat dit constructiejaar voor vele automerken die aan hun modellen ieder jaar grotere of kleinere wijzigingen aanbrengen, gemakkelijk is af te leiden uit de verschillen die de wagens ingevolge deze wijzigingen duidelijk vertonen;

dat zulks echter niet het geval is ten aanzien van het automerk Citroën — welk, zoals bekend, lange jaren hetzelfde model op de markt bracht en meer bepaald een model Berline légère, waarvan geïntimeerde niet loochent dat het vóór 1 januari 1952 identiek hetzelfde was —;

dat de autohandel en de autodeskundigen het constructiejaar van deze modellen blijken vast te stellen aan de hand van de nummerreeksen van het chassis;

dat de fabrieken Citroën inderdaad sleutelnummers gebruiken om het bouwjaar van hun auto's — eigenlijk van hun chassis — aan te duiden;

dat aldus ter zake het chassisnummer van de kwes-

tieuze wagen behoort tot de «reeks 1951», wat er op wijst dat het chassis inderdaad in het jaar 1951 werd gebouwd;

Overwegende dat de eerste rechter hieruit afleidt dat appelland ten onrechte op de factuur vermeldde «construction 1952»;

Overwegende dat de auto's Citroën door de Société Belge des Automobiles Citroën op de volgende wijze op de Belgische markt worden gebracht: bepaalde onderdelen, o.m. het chassis worden in de Franse usines Citroën geconstrueerd en vervolgens naar België geïmporteerd, tal van andere onderdelen zijn van Belgische fabricage en het geheel wordt gemonteerd door de Société Belge des Automobiles Citroën in haar werkhuizen te Vorst;

Overwegende dat dit proces voor gevolg heeft dat een auto die in een bepaald kalenderjaar de werkhuizen te Vorst verlaat, in vele, zo niet de meeste gevallen, fataal bestaat uit onderdelen die voor een deel althans in de loop van het vorig kalenderjaar werden geconstrueerd;

dat dit zeker het geval is voor de wagens die in het begin van het kalenderjaar de montagehalle te Vorst verlaten en derhalve ook voor de aan geïntimeerde geleverde wagen waarvan gezegde Société bevestigt dat hij haar werkhuizen heeft verlaten op 22 februari 1952;

Overwegende dat in die omstandigheden, hij die zulke Citroënwagen op 22 februari 1952 koopt, er zich wel rekenschap dient van te geven dat die wagen onmogelijk «in al zijn onderdelen in 1952 geconstrueerd» kan zijn en dat de vermelding «construction 1952» derhalve, in februari 1952, onmogelijk eerstgemelde betekenis kan hebben;

dat integendeel de garagist die zulke wagen verkoopt als «construction 1952» aan de koper geen andere waarborg biedt dan deze die de koper daaronder redelijkerwijze mag verstaan i.e. een wagen die in 1952 werd gemonteerd met normaal-recente onderdelen en volgens het model te dien tijde door de firma op de markt gebracht, wat ter zake het geval is;

dat niet is bewezen noch zelfs wordt aangevoerd dat in deze montage onderdelen zouden zijn verwerkt die niet nieuw of niet recent waren of tot een vorig type behoorden; dat alleen is bewezen dat het chassis in 1951 werd geconstrueerd, wat normaal voorkomt;

Overwegende dat de omstandigheid dat de occasiehandel in autovoertuigen de nummerreeksen van het chassis der wagens Citroën als een gemakkelijk doch volkomen onbetrouwbaar criterium aanwendt om, via het constructiejaar van dit chassis, de ouderdom en dus de doorsneewaarde dezer wagens te bepalen, hieraan niets verandert;

dat de vraag niet slechts is of geïntimeerde ingevolge de aanwending van dit criterium door gezegde occasiehandel, ja dan neen een schade heeft geleden, maar ook, en wel in de eerste plaats, of appelland, door aan geïntimeerde in februari 1952 een auto Citroën te verkopen als zijnde «de construction 1952», dan wanneer zekere onderdelen en nl. het chassis in feite in 1951 waren gebouwd, een contractuele fout heeft bedreven die hem voor deze schade aansprakelijk maakt;

dat uit bovenstaande voldoende is gebleken dat appelland's handelwijze geen fout inhoudt van het ogenblik dat het gaat over een auto die de montagehalle in 1952 heeft verlaten, zij het ook met een chassis gefabriceerd in 1951;

Overwegende dat geïntimeerde niet loochent dat de chassis Citroën die in 1951 werden gebouwd precies dezelfde zijn als deze die in het begin van 1952 werden gebouwd en dat de geleverde wagen op alle punten

gelijk is aan het model dat Citroën in februari 1952 op de markt bracht;

Overwegende dat de vordering derhalve ongegrond is; dat de vordering nochtans noch tergend noch roekeloos is, zodat ook de tegeneis ongegrond is;

Overwegende dat, waar de oorspronkelijke vordering in haar geheel dient afgewezen, het incidenteel beroep strekkend tot toekenning van een hoger bedrag a fortiori ongegrond is;

Om deze redenen,

Het Hof, gelet op art. 24 der wet van 15 juni 1935, Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond,

Ontvangt het hoger beroep en het incidenteel beroep, verklaart het eerste ten dele gegrond en het tweede ongegrond, bevestigt het beroepen vonnis doch enkel wat de beschikking aangaat waarbij de oorspronkelijke eis ontvankelijk verklaard wordt en voor zoveel de eerste rechter de tegenvordering als ongegrond heeft afgewezen; doet het bestreden vonnis voor het overige te niet en opnieuw rechtdoende, wijst de oorspronkelijke vordering en derhalve het incidenteel beroep af als ongegrond; veroordeelt geïntimeerde in de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

16 december 1955.

Voorzitter: M. De Necker.

Rechters: MM. Moerenhout en Verbrugghen.

Advocaten: Mrs Truyen en Tremmery.

1. **Koop- en verkoop.** — **Rechtsgevolg van command-verklaring.** — De erfgenaam van de verkoper kan zich tegenover de aangewezen koper niet beroepen op het feit dat hij huurder is van de verkochte zaak.
2. **Betaling.** — **Ontvankelijkheid van een voor het eerst in hoger beroep gedaan verzoek om verlenging van een termijn van respijt.**

1. Door de commandverklaring verdwijnt de koper met recht van commandverklaring uit de rechtsbetrekking, zodat de derde, die hij aanwijst, als onmiddellijke koper wordt beschouwd. De erfgenamen van de verkoper, die de erfenis hebben aanvaard, zijn gehouden de verplichtingen van hun erflater na te komen. De verkoper is verplicht de koper te vrijwaren, dit is hem het rustige en vreedzame bezit van de verkochte zaak te verzekeren. Hij moet dus de koper vrijwaren wegens aanspraken van het een of ander recht, dat een derde op de verkochte zaak mocht beweren te hebben; de verkoper — en dus ook diens erfgenaam — mag nog veel minder zelf zodanige aanspraken doen gelden. Hij mag zich dienvolgens tegenover de koper niet beroepen op een recht van huur, dat hij op de verkochte zaak mocht hebben.

2. Verzoek krachtens artikel 1244 B.W. om een termijn van respijt, voor het eerst gedaan in hoger beroep.

Het geding komt voor de rechter in hoger beroep, zoals het zich voordoet in eerste aanleg, zodat hetgeen aan de eerste rechter niet werd onderworpen, in hoger beroep niet mag behandeld worden. Daarom verbiedt artikel 464 Rv. nieuwe eisen in te stellen in hoger beroep, tenzij de nieuwe eis een verweermiddel oplevert tegen de hoofdeis.

Wel kunnen nieuwe middelen in hoger beroep worden voorgebracht.

De dubbele aanleg is slechts ingesteld in het belang van partijen, zodat het in artikel 464 Rv. vervatte verbod niet ambtshalve door de rechter mag worden toegepast.

Wanneer de tegenpartij de exceptie van niet-ontvankelijkheid niet opwerpt, is het voor het eerst in hoger beroep gedane verzoek om verlening van een termijn van respijt derhalve ontvankelijk.

Verhaeghe t/ Busschaert-Depuydt.

Gezien de bescheiden, en onder meer, het Arrest van het Hof van Verbreking, d.d. 18 februari 1955;

Overwegende dat de zaak vóór de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk komt, na verbreking, bij Arrest van het Hof van Verbreking, d.d. 18 februari 1955 van het vonnis verleend in graad van beroep door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Ieper, op het vonnis d.d. 21 april 1953 van het Vrederecht van het kanton Hoogdele;

Overwegende dat Verhaeghe beroep heeft ingesteld tegen een vonnis, tegensprekelijk geveld door de Rechtbank van Vrede van het kanton Hoogdele, op 21 april 1953, waarbij deugdelijk en geldig werd verklaard de opzeg gegeven door oorspronkelijke eiser aan oorspronkelijke verweerder, op 29 september 1952, tegen 1 oktober 1954, en waarbij oorspronkelijke verweerder veroordeeld werd om de hofstede door hem uitgebaat, ter vrije beschikking te stellen tegen 1 oktober 1954;

1. In feite:

Overwegende dat beroepene bij akte verleden vóór Mter Vroman Jos, notaris te Menen, d.d. 28 september 1952, van Edmond Verhaeghe een hofstede gekocht heeft, met gebouwen, zaai- en weiland, gelegen te Beveren (Roeselare), groot 6 Ha. 80 a. 30 ca.;

Overwegende dat deze hoeve door de eigenaar Edmond Verhaeghe en zijn echtgenote, Verledens Marie, op 20 april 1947 in huur gegeven werd aan Achiel Verhaeghe, voor negen achtereenvolgende jaren volgende op het overlijden van de langstlevende der echtgenoten Verhaeghe-Verledens;

Overwegende dat op 28 september 1952, de heer Edmond Verhaeghe aan Maurits Verhaeghe, deze hofstede verkocht onder voorbehoud van commandverklaring, en dat, gebruik makende van dit vermogen, Maurits Verhaeghe op 28 september 1952 verklaarde aangekocht te hebben voor rekening en namens André Busschaert, huidige beroepene, en zijn echtgenote, Marcella Depuydt;

Overwegende dat de verkoopakte d.d. 28 september 1952 bepaalde dat « de koper van de dag van zijn aankoop, in de volle eigendom en genot van het goed komt ... en in het vrije gebruik er van met het einde van de eventueel bestaande pachten. »;

Overwegende dat André Busschaert-Depuydt, de koper, op 29 september 1952 aan de pachter der hofstede, Achiel Verhaeghe, opzeg van pacht gaf voor eigen gebruik, tegen 1 oktober 1952 en hem sommeerde voor gemeld tijdperk de hofstede met aanhorigheden ter zijner vrije beschikking te stellen;

Overwegende dat Edmond Verhaeghe, de verkoper, op 17 januari 1953 overleed, nalatend als erfgenamen, zijn kinderen, onder dewelke beroeper Achiel Verhaeghe;

Overwegende dat koper André Busschaert-Depuydt, bij exploit van 18 maart 1953, Edmond Verhaeghe liet dagvaarden vóór de Rechtbank van Vrede van het kanton Hoogdele:

1° in van waardeverklaring van de opzeg van pacht,

d.d. 29 september 1954, en 2° in betaling van de pacht-prijs op 2.500 fr. per hectare en per jaar, vanaf in voege treding der wet van 26 juli 1952 en tot betaling van de jaarlijkse pacht-prijs, van 17.075 fr. per jaar;

Overwegende dat bij vonnis d.d. 21 april 1953, de pacht-opzegging van 29 september 1952 tot 1 oktober 1954 geldig en deugdelijk werd verklaard en Achiel Verhaeghe, veroordeeld werd om de hofstede te verlaten tegen deze datum;

Dat daarenboven de pacht-prijs bepaald werd op 13.606 fr. per jaar en Verhaeghe Achiel veroordeeld werd tot de betaling van dit bedrag;

Overwegende dat bij exploit van 1 augustus 1953, beroep werd ingesteld tegen dit vonnis;

Overwegende dat bij vonnis d.d. 10 februari 1954, de Rechtbank van Eerste Aanleg te Ieper, het vonnis « a quo » te niet deed, de oorspronkelijke vordering in zover zij er toe strekte de pacht-opzeg d.d. 29 september 1952 tegen 1 oktober 1954 goed en van waarde te verklaren, als ongegrond afwees, terwijl zij de vordering, er toe strekkende de pacht-prijs van de hofstede op 17.075 fr. vast te stellen, ontvankelijk en gegrond verklaarde en toekende;

Overwegende dat dit vonnis onderworpen werd aan de afkeuring van het Hof van Verbreking;

Dat voorziening in Verbreking werd ingesteld bij verzoekschrift d.d. 12 juni 1954;

Overwegende dat bij Arrest van het Hof van Verbreking, d.d. 18 februari 1955, het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Ieper, wijzende in graad van beroep, verbroken werd « doch alleen voor zover het dienaangaande de beroepene beslissing te niet doende en opnieuw wijzende, aanleggers' vordering tot van waarde verklaren van de opzegging van de pacht heeft verworpen » en aldus de aldus beperkte zaak verwezen werd naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk, uitspraak doende in hoger beroep;

II, In rechte :

A. Wat betreft de van waardeverklaring van de opzeg :

Overwegende dat het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Ieper, d.d. 10 februari 1954, verleend op beroep, beslist dat de exceptie van vrijwaring door geïntimeerde tegengeworpen en volgens dewelke « het recht dat appellant bezit hoofdens de overeenkomst van 29 april 1947, te niet zou gegaan zijn ingevolge de verplichting tot vrijwaring van appellant in zijn hoedanigheid van erfgenaam van verkoper van de hoeve » ongegrond voorkomt, omdat slechts de verkoper tot vrijwaring gehouden is en in zake geïntimeerde de hofstede heeft gekocht, niet van de rechtsvoorganger van appellant, maar van Verhaeghe Maurits, de broeder van appellant;

Overwegende dat blijkens akte van 28 september 1952, Verhaeghe Edmond, vader van Verhaeghe Achiel, beroeper, het bewust goed heeft verkocht aan Verhaeghe Maurits, broeder van appellant, die verklaarde te kopen voor hem of voor command, en dat Verhaeghe Maurits op zelfde dag verklaarde het goed gekocht te hebben voor rekening en namens André Busschaert, geïntimeerde, en zijn echtgenote, Marcella Depuydt;

Overwegende dat door de commandverklaring, gedaan in de opgelegde termijn de koper met recht van commandverklaring, uit de verhandeling verdwijnt, zodat de derde, die hij aanduidt, als rechtstreekse koper beschouwd wordt (De Page, Dr. Civ., T. IV, bl. 286; Planiol, Dr. Civ., T. II, bl. 492; Kluyskens, Burg. Recht, T. IV, De Contracten, bl. 62);

Overwegende dus dat ten gevolge van de commandverklaring van Maurits Verhaeghe, geïntimeerde Busschaert-Depuydt, als rechtstreekse koper moet beschouwd worden van de verkoper van de hoeve Verhaeghe Edmond;

Overwegende dat Verhaeghe Edmond overleden zijnde, als erfgenamen nalatende zijn zonen Maurits en Achiel Verhaeghe, deze beiden, die aan de erfenis niet hebben verzaakt, gehouden zijn der verplichtingen van hun rechtgever, de verkoper van de hoeve;

Overwegende dat de verkoper gehouden is koper te vrijwaren, dit is hem het rustig en vreedzaam bezit van de verkochte zaak te verzekeren;

Dat hij dus koper moet vrijwaren wegens aanspraken van het een of het ander recht dat een derde op de verkochte zaak beweert te hebben en tegen de koper gelden doet;

Dat verkoper nog veel minder zelf zulke aanspraken mag laten gelden;

Overwegende dat dienvolgens vaststaat dat geïntimeerde gerechtigd is tegenover appellant, die een pachtbeding inroept, de verplichting van vrijwaring tegen te werpen, waartoe appellant gehouden is als erfgenaam van de verkoper, zijn vader, daar immers de vrijwaring van een persoonlijke daad ondeelbaar is;

Dat dus, ten gevolge dezer verplichting van vrijwaring, de rechten die appellant desgevallend zou hebben als pachter, zonder uitwerking blijven tegenover geïntimeerde;

Overwegende dat deze exceptie gegrond zijnde, het overbodig voorkomt de andere middelen te onderzoeken;

Dat hieruit blijkt dat de door geïntimeerde gegeven opzeg deugdelijk en van waarde is.

B. Wat betreft het toekennen van een termijn van respijt :

Overwegende dat beroeper de toepassing vraagt van artikel 1244 B. W. en verzoekt hem termijnen te verlenen bij het uitvoeren van zijn verplichting tot ont-ruiming der hoeve, tot 1 oktober 1957;

Dat hij beweert ongelukkig te zijn en te goeder trouw;

Dat hij laat uitschijnen dat van zohaast het arrest van het Hof van Verbreking hem ter kennis kwam en vóór alle andere verdere dagvaarding, hij een andere hoeve heeft gekocht waarvan hij aan huidige pachter opzeg betekende, maar die alleen van kracht komt met 1 oktober 1957;

Dat zijn toestand ongelukkig is, daar hij door de werking van de commandverklaring, uit het erf gedreven wordt, dat hij jaren zelf heeft bebouwd en onderhouden, en waardoor hij gedurende twee jaar zonder broodwinning zou zijn voor hem en zijn gezin;

Dat daartegenover die termijn aan koper, de geïntimeerde, geen nadeel berokkenen kan, daar hij een hof van 7 hectaren uitbaat, waar hij inwoont met zijn ouders, bejaarde mensen, die niet meer bekwaam zijn dit goed zelf uit te baten;

Overwegende dat beroeper, noch vóór de eerste rechter, noch in beroep, een termijn van respijt gevorderd heeft, in bijkomende orde;

Overwegende dat het geding vóór de hogere recht-bank komt, zoals het zich voordoet in eerste aanleg, zodat hetgeen aan de eerste rechter niet werd onderworpen, ook in beroep niet mag behandeld worden (Van Bauwel, Burg. procesrecht, T. II, bl. 370; Van Lennep, Burg. Procesrecht, T. V., bl. 120);

Dat daarom het artikel 464 W.B.F. verbiedt in hoger

beroep nieuw eisen in te brengen, hen zij die eis een verweermiddel uitmaakt tegen de hoofdeis;

Overwegende dat wel nieuwe middelen in graad van beroep kunnen worden voorgelegd (Verbreking Fr., 24 december 1913, Dall., Périod. 1917, I. bl. 163);

Overwegende dat de dubbele graad van jurisdictie slechts ingesteld werd in het belang der rechtsonderhorigen, zodat het verbod vervat in artikel 464 W.B.R. niet van ambtswege mag opgeworpen worden (Van Lennep, Burg. Procesrecht, bl. 12; Garsonnet et C. Bru, Procéd. civ., T. V, bl. 70; Bioche, Dict. de proc. civile, n° 577; Verbreking, 13 november 1916, Pas. 1917, bl. 312, I; Verbreking, 3 juli 1919, Pas. 1919, I, bl. 172);

Overwegende dat geïntimeerde tegen beroepers vordering tot bekomen van een termijn van respijt, de exceptie van onontvankelijkheid niet inroept;

Dat de rechtbank, vonnissende in hoger beroep, dus kennis mag nemen van deze eis, mocht hij nog als nieuw zijnde voorkomen;

Overwegende dat beroeper mag aangezien worden als schuldenaar te goeder trouw;

Dat hij inderdaad zich kon vergissen en denken dat hij zich moest beroepen op zijn pachtrecht;

Overwegende dat hij ook ongelukkig is, in die zin, dat de onmiddellijke uitvoering van zijn verplichting, van aard is hem zware schade te berokkenen;

Overwegende echter anderzijds dat beroeper, zijn opzegging van pacht, op 29 september 1952, weze voor drie jaar, ontvangen heeft en dus van dan af wist, dat hij gevaar liep op 1 oktober 1954 de hoeve te moeten verlaten;

Dat hij dus de nodige maatregelen kon voorzien voor het geval deze mogelijkheid zich zou voordoen;

Dat hij van nu reeds al een jaar pachtverlenging heeft genoten;

Overwegende dat het dus geraden voorkomt, aan beroeper een termijn van respijt te laten tot 1 oktober 1956, zodat hij de vruchten zou kunnen plukken gewassen op de door hem nu reeds gereedgemaakte en bezaaide percelen;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Uitspraak doende in hoger beroep, op de zaak zoals beperkt door het arrest van het Hof van Verbreking; Verklaart het beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Bekrachtigt het bestreden vonnis, in zover het de opzeg van 29 september 1952, geldig en deugdelijk verklaart en zegt dat het uitwetsel zal hebben;

Vernietigt het bestreden vonnis, in zover de opzeg zijn uitwetsel zal hebben tegen 1 oktober 1955, en opnieuw wijzende;

Zegt dat de opzegging van 29 september 1952, enkel tegen 1 oktober 1956 uitwetsel zal hebben;

Veroordeelt dienvolgens beroeper de kwestieuze hoeve te ontruimen, te verlaten en ter vrije beschikking te stellen van geïntimeerde, ten laatste tegen de 1e oktober 1956, met afleg der sleutels en in goede staat van bewoonbare en beploegbare instellingen;

En bij gebreke hieraan te voldoen, machtigt geïntimeerde van nu af en voor alsdan, beroeper eruit te drijven, hij en de zijnen, en al wie en al wat zich in de woonst zou bevinden, desgevallend met behulp van de openbare macht;

Verwijst beroeper in al de kosten van beide aanleggen.

BOEKBESPREKING

Berekening der schadevergoeding bij dodelijke ongevallen.

In het Nr 34 van de vorige jaargang van het Rechtskundig Weekblad, kol. 1693 tot 1697, wijdden de Heren Em. Flachet en Jan Ronse een uitvoerige bespreking aan het boek van de Heer Guy Levie « Tables de mortalité. L'utilisation rationnelle des tables de mortalité pour la capitalisation du manque à gagner d'une victime d'accident ou de ses ayant-droit ».

Al is het geen gewoonte dat er omtrent boekbesprekingen polemiek gevoerd wordt, hielden wij er toch aan gezien de interessante kant van de zaak, de opmerkingen te publiceren die de Heer Guy Levie ons deed toekomen betreffende de hoger gemelde bespreking van zijn werk.

Wij hebben deze opmerkingen medegedeeld aan de Heren Flachet en Ronse, die ons ook hun zienswijze hebben doen toekomen.

Wij publiceren hieronder beide teksten en beschouwen daarmede deze aangelegenheid als afgesloten.

* * *

Meester Jan Ronse, wiens bevoegdheid terzake onbetwistbaar is en in het licht werd gesteld door zijn merkwaardige aggregaatsthesis: «Aanspraak op schade-loosstelling uit onrechtmatige daad» (1), is zo welwillend geweest een uitgebreide bespreking te geven van ons essai aangaande de sterftetabellen (2) en geeft hiervan zeer duidelijk talrijke passages weer (3). Wij betuigen hem onze dank hulde te hebben willen brengen aan ons streng wetenschappelijke procédé van berekening.

Zonder in detailkwetsies te treden, zullen wij toch antwoorden op de enkele opmerkingen van de recensent.

Het antwoord op meerdere opmerkingen kan overigens best geleverd worden door de aandachtige lezing van ons essai zelf. Voor enige andere zal een actuaris zeer gemakkelijk een antwoord bezorgen.

Wij menen het nuttig wat dieper in te gaan op de elementen die de recensent stilzwijgend voorbij gaat.

Jan Ronse stipt alzo aan dat wij geen rekening houden met de maanden die de personen hebben geleefd tijdens hun overlijdensjaar.

1° *Annuité viagère*. (levenslange lijfrente)

Wij hebben aangetoond dat dit er de actuarissen juist heeft toe gebracht om in de bepaling van de gemiddelde levensduur een halve eenheid bij te voegen. Aldus bekomt men een getal dat de volledige gemiddelde levensduur weergeeft. Voor 40 jaar is dit 30,61, terwijl voor dezelfde leeftijd de gemiddelde afgekorte levensduur, zonder rekening te houden met dit extra half jaar, slechts 30,11 is.

Herinneren wij er aan dat deze overlevingscijfers slechts aanduiden het getal van de afnemende rentevoet van het disconto, die moet worden opgeteld om het vermenigvuldigingcoëfficiënt te bekomen van het verlies der inkomsten.

Laat ons hier, zonder af te ronden tot de eenheid, maar gebruik makend van het systeem der evenredige interpolatie, de verschillen geven die wij bekomen op de verschillende leeftijden van een man:

Op 40 jaar, is
de gemiddelde afgekorte levensduur : 30,11;
de overeenstemmende zekere annuïteit : 17,3214;
de gemiddelde volledige levensduur : 30,61;
de overeenstemmende zekere annuïteit : 17,4698;
verschil tussen deze annuïteiten : 0,1484

Op 30 jaar, is	
de gemiddelde afgekorte levensduur :	38,80
de overeenstemmende zekere annuïteit :	19,5411
de gemiddelde volledige levensduur :	39,30
de overeenstemmende zekere annuïteit :	19,6469
verschil :	0,1058
Op 20 jaar, is	
de gemiddelde afgekorte levensduur :	47,52
de overeenstemmende zekere annuïteit :	21,1190
de gemiddelde volledige levensduur :	48,02
de overeenstemmende zekere annuïteit :	21,1951
verschil :	0,0761

De verschillen zijn dus zeer miniem.

Voor de levenslange lijfrente zijn zij nog geringer. Wij maken hiervan trouwens gewag in ons boek bij noot 1 van blz. 29.

Laten wij de cijfers van ons essai hernemen. Ziehier welk het verschil is :

Wij hebben dus 84.882 mensen van 40 jaar. Na één jaar zijn er nog 84.427. $84.427 - 83.989 = 438$ sterven tijdens het tweede jaar.

Men moet dus in beschouwing nemen dat deze 445 mensen een half jaar hebben geleefd en op deze verbetering de overeenkomstige rentevoet van het disconto toepassen.

Dit moet dus gedaan worden voor het eerste jaar, maar omdat hetzelfde verschijnsel van de verdeling van het afsterven gedurende gans de duur van het jaar later wordt weergevonden, moet dezelfde op punt stelling telkenjare worden uitgevoerd tot de leeftijd van 105 jaar.

Het in vergelijking brengen van deze op punt stelling is uiterst veelvoudig.

Wij zagen dus met hoeveel dit extra-half jaar de « annuité certaine » verhoogt. Het verhoogt nog veel minder de « annuité viagère ».

De beste manier om zich hiervan rekenschap te geven, is na te gaan welke verschillen dit veroorzaakt in ons voorbeeld van blz. 32.

Voor een vergoeding van Frs. 3.266.920,— is er bij de berekening op de wijze die wij voorstaan en deze die gewoonlijk door de rechtbanken wordt toegepast, een verschil van Frs. 227.040,— waarvan Frs. 29.680. ($0,1484 \times 200.000,—$) alleen toe te schrijven zijn aan dit extra half jaar.

Wij doen opmerken dat dit extra half jaar een vergissing veroorzaakt kleiner dan een honderdste van het totaal schadebedrag.

Wegens eerlijkheidsscrupules hebben wij van dit bestanddeel melding gemaakt, maar wij menen dat men het in de berekeningen kan achterwege laten. Ons volsta het even te herinneren aan het adagium : « de minimis non curat praetor ».

Meester Jan Ronse erkent trouwens dat dit verschil slechts gedeeltelijk wordt uitgelegd door de verbetering die wij komen uiteen te zetten. Het grootste deel vindt zijn oorsprong in onze « wiskundig absoluut nauwkeurige » berekening, zoals hij het welwillend heeft gezegd.

Maar men kan niet zeggen dat het verschil dat wij ter sprake brengen « zeer gering » zou zijn. In ons voorbeeld bereikt het inderdaad een tiende.

2° *Annuité temporaire viagère*. (tijdelijke lijfrente)

Wij zullen er toe komen op een nog grotere vergissing te wijzen.

Wanneer de rechter in beschouwing neemt een bepaalde leeftijd om het werk neer te leggen, dan houdt hij volstrekt geen rekening met de mogelijkheden van overlijden, maar alleen met de korting.

Inderdaad, voor een slachtoffer van 40 jaar dat zijn werk zou gestaakt hebben op 65 jaar, gaan de huidige

berekeningen slechts na de huidige waarde gediscoteerd op 25 annuïteiten, 't is te zeggen dat men geen rekening houdt met de mogelijkheden van overlijden tussen 40 en 65 jaar.

Deze schadeberekening is dus verkeerd, daar zij een belangrijk element stilzwijgend voorbij gaat.

Ronse stipt deze vergetelheid der rechters niet aan.

Wij hebben in ons essai tabellen gepubliceerd, opgesteld door het Nationaal Instituut voor Statistiek en die de verschillende hypothesen voorzien : man af vrouw, 3,50 %, 3,75 %, 4 %, 4,5 %.

Laten wij enkele voorbeelden geven om het verschil in resultaat der twee berekeningen aan te tonen.

Gegeven een bediende die op 40 jaar overlijdt en die dus 25 jaar zou gewerkt hebben. Hij verdient 200.000,— frank.

De vermenigvuldiger die rekening houdt met de rentevoet van 4 % is 15.6220. Het loonverlies is Frs. 3.124.400,—. De overeenkomstige « annuité viagère temporaire » is 14,0842; het loonverlies bedraagt Frs. 2.816.840 (cfr. ons voorbeeld blz. 34). Het verschil tussen het bedrag der vergoedingen is Frs. 307.560,—.

Een ander bediende van 20 jaar zal gepensionneerd worden op 65 jaar en geniet het zelfde inkomen. « L'annuité certaine » voor een duur van 45 jaar aan 4 % is 20.7200. Het inkomstenverlies is Frs. 4.144.00. L'Annuité viagère temporaire overeenkomende is 19,2312 en het inkomstenverlies : Frs. 3.826.240,—. Het verschil bedragende Frs. 317.760,— vertegenwoordigt hier ook een tiende van het totaal bedrag der vergoeding.

Deze tabellen schijnen ons dus te interessanter daar de rechtbanken meer en meer een bepaalde leeftijd in acht nemen om het werk stop te zetten. Bij de enkele beslissingen, die wij aanhalen in ons essai, kunnen er veel andere worden gevoegd.

Hier nog meer brengt de verbetering van het extra half jaar slechts een zeer klein verschil. Een zeer eenvoudige redenering zal het bevattelijk maken.

Dit extra half jaar vertegenwoordigt de verdeling van het overlijden in de loop van het jaar.

Tussen 40 en 41 jaar gaf ons voorbeeld 445 gevallen, tussen 41 en 42 jaar 438 en zo verder, niet gedurende 65 jaar tot 105 jaar, maar enkel gedurende 25 jaar tot 65 jaar.

Het blijkt dus onmiddellijk dat de verbetering, die zich over 25 jaar uitstrekt in plaats van over 65 jaar, beduidend lager is dan deze die men moet toepassen bij de berekening der « annuité viagère ordinaire ». En wij hebben gezien dat deze laatste belachelijk is (een honderdste in ons voorbeeld).

Wij noteren dat Meester Ronse onze mening deelt aangaande de tabellen van 1950-53, die een verlengde levensduur doen blijken ten overstaan van deze van 1946-49 en die dus de afronding op de hogere eenheid veroorzaken waarover hij trouwens spreekt. Hij meent zoals wij dat deze tabellen niet moeten genomen worden als basis der berekeningen.

Wij hopen met voldoende klem te hebben aangetoond dat die redenen (welke Mr. Ronse trouwens alleen opwerpt) onvoldoende zijn, die er toe aanzetten om inopportuun te noemen de toepassing door de rechtbanken van de tabellen 1946-49, welke de Heer Dillaerts ons wel heeft willen helpen wetenschappelijk te presenteren.

Wij drukken de wens uit met voldoende klaarheid en objectiviteit deze komplekse en belangrijke stof behandeld te mogen hebben.

Guy Levie.

* * *

Opmerkingen van de H.H. E. Flachet en J. Ronse

* * *

In de vorige jaargang van het Rechtskundig Weekblad werd een boekbespreking gewijd aan het werkje van Levie over de aanwending van de levensduur-tabellen bij de berekening van de schadeloosstelling na onrechtmatige daad (R.W., 1955-56, 1693 en volg.).

Een boekbespreking is geen publicitaire aankondiging, maar vergt een objectieve uiteenzetting en een verantwoorde stellingname. Wie kaatst, moet de bal verwachten. En dat op ons woord, het wederwoord van Levie volgde, is helemaal niet van aard om wie ook te kunnen ontstemmen, waar zulks buiten alle eigenlijke polemiek kan blijven.

De bespreking, over vijf kolommen in het R.W., aan dit werkje gewijd, kon bezwaarlijk nog uitvoeriger gemaakt worden, en de stellers menen werkelijk niet dat zij in hun recentie belangrijke elementen stilzwijgend voorbijgingen, wel integendeel.

Naast de bespreking van verschillende andere hoofdstukken, werd critiek geuit tegen de, door Levie voorgestelde wijze van berekenen der schadeloosstelling op grond van drie argumenten.

1) De voorgestelde coëfficiënten zijn bepaald voor een rente, betaalbaar «à terme échu»; er werd dus geen rekening gehouden met het inkomen dat gedurende het jaar van het overlijden waren verworven geweest (R.W., 1955-56, kol. 1696).

Welnu dit overlijden kan bv. evengoed in december als in januari vastgesteld zijn. Integendeel houden de levensduurtabellen wel rekening met de laatste maanden van het leven gedurende het jaar van het overlijden.

Terwijl Levie deze aangelegenheid slechts in een al te bondige voetnoot aangeraakt had in het besproken werk, betoogt hij thans breedvoerig dat deze vergissing praktisch van weinig belang zou zijn, en van de orde van 1 % der totale vergoeding. Dit blijkt juist voor de door hem gekozen voorbeelden tot een leeftijd van 40 jaar. Maar voor hogere leeftijden wordt de fout aanzienlijker. In tegenstelling met de bewering van Levie zou het niet moeilijk geweest zijn tabellen op te stellen die deze fout vermijden. De voorgestelde tabellen zijn echter berekend geweest voor een vergoeding «à terme échu».

Dit bezwaar is echter niet het belangrijkste.

2) Een tweede opmerking werd nl. gemaakt in verband met de door Levie voorgestelde berekeningswijze. Deze veronderstelt noodzakelijk dat, op een bepaalde leeftijd, alle winstgevende activiteit zou ophouden. Zij houdt hierbij geen rekening met de inkomsten die, — zij het in verminderde of steeds verminderende mate, — na een bepaalde leeftijd, verder zouden verworven zijn. Men denke bv. aan een landbouwer. Vrijwel algemeen wordt aangenomen dat enerzijds de zogenaamde winstgevende levensduur bij een landbouwer langer is dan bij een gewoon arbeider.

Een zeer gevorderde leeftijd niet te na gesproken, komt er een ogenblik waarop, met de vermindering van de arbeidskrachten, ook een daaraan verbonden vermindering van inkomsten intreedt.

De strekking is in de rechtspraak waar te nemen om meer en meer met deze werkelijkheid rekening te houden en geenszins de schadeloosstelling als het ware op brutale wijze te beperken tot een bepaalde leeftijd, — bv. 65 jaar, — die men dan beschouwt als het einde van de winstgevende levensduur.

Deze werkelijkheid wordt in de voorgestelde berekeningswijze miskend en mag niet miskend worden.

Indien, in bepaalde beroepen, een mens op een zeker ogenblik ophoudt te werken, is het meestal omdat hij

vanaf dit ogenblik een pensioen zal genieten. Dit pensioen wordt in zijn omvang aangetast door het vervroegde beëindigen van de winstgevende activiteit. Dit verlies moet vergoed worden (zie o.m. Rb. Hoei, 23 febr. 1953, Jur Liège, 1953-54, 35).

Buiten het geval van de toekomstige gepensioneerde, is de werkelijkheid van dien aard, dat een bepaalde leeftijd niet het absolute einde betekent van alle winstgevende activiteit. Naast de landbouwer, kunnen in het algemeen alle vrije beroepen vermeld worden, geneesheren, advocaten e.d.m., wier winstgevende activiteit geenszins eindigt op vijf en zestigjarige leeftijd (vgl. Rb. Dinant, 1 april 1950, Bull. Ass., 1950, 430; — Rb. Brussel, 3 juni 1949, J.T., 1949, 496; R.A.G.R., 1949, 4527 en 4510; — Gent, 29 april 1952, R.W., 1952-53, 278; — Corr. Doornik, 8 oct. 1953, A.R., 1930, 665; — Gent, 18 oct. 1952, R.W., 1952-53, R.G.A.R., 1954, 5357; — Brussel, 27 maart 1930, R.G. 1496; R.G.A.R., 1954, 5301).

De voorgestelde berekeningswijze gaat slechts op voor die beroepen, waarin de activiteit, aan dat wel bepaalde beroep verbonden, op een bepaalde leeftijd kan afgesloten worden, bv. voor een wielrenner (Corr. Luik, 6 jan. 1934, R.G.A.R., 1934, 1450; — Luik, 3 febr. 1938, R.G.R.R., 1939, 3090). Maar zelfs in dat geval moet nog rekening gehouden worden met het feit dat wanneer een mens een dergelijk beroep uitoefent hij, bij het beëindigen daarvan, een andere winstgevende activiteit zal of kan uitoefenen. Men denke aan wielrenners die herbergier worden.

M.a.w. deze tweede opmerking blijft volledig gelden en leidt er op haar beurt toe de berekeningswijze, door Levie voorgesteld, te verwerpen.

Hernemen wij de voorbeelden door Levie voorgesteld.

Een bediende die op 40 jaar overlijdt zou nog 25 jaar gewerkt hebben met een wedde van 200.000 fr. per jaar en daarna gepensionneerd zijn. Zijn vermoedelijke levensduur is immers 30,61 jaar afgerond op 31.

Laten wij aannemen dat het pensioen 75 % van zijn wedde zou bedragen hebben, hetzij 150.000 fr. per jaar.

De verschuldigde vergoeding moet dan aldus berekend worden:

25 jaren aan 200.000 gedisconteerd aan 4 % :	
15,6221 × 200.000 =	3.124.400
6 jaar aan 150.000 fr. gediscont. aan 4 % =	
(17,5885 — 15,6221) × 150.000 =	296.600
	3.421.000

De vergoeding door Levie berekend (2.816.840 fr.) is te laag omdat ze geen rekening houdt met het inkomen na 65 jaar; ter zake is een tekort van 603.160 fr.

De zelfde berekening voor de bediende van 20 jaar geeft 4.237.200 in plaats van 3.826.240 fr.

Het verschil is veel groter voor een andere bediende. Nemen we bv. een bediende van 55 jaar met zelfde wedde, die op 60 jaar zou gepensionneerd geweest zijn (wedde 200.000 fr., rentevoet 4 %).

Volgens Levie is een vergoeding verschuldigd van $4,3454 \times 200.000 = 869.080$ fr. Die vergoeding is klaarblijkelijk veel te laag.

Volgens ons moet de vergoeding als volgt worden berekend:

Vermoedelijke levensduur 18,86 jaren afgerond 19 jaren :	
eerste 5 jaar : $4,4518 \times 200.000$ fr. =	890.360 fr.
daarna : $(13,1339 — 4,4518) \times 150.000$	1.242.320 fr.
totaal :	2.132.680 fr.

De door Levie voorgestelde berekeningswijze leidt tot een tekort van 1.263.600 fr.!

Inderdaad alle inkomstenverlies moet vergoed worden en niet alleen de verloren bedrijfsinkomsten. Zelfs in Nederland, waar luidens art. 1406 Ned. B.W. de schadeloosstelling beperkt wordt tot de verloren «inkomsten uit arbeid» erkent men in het pensioen een uitgesteld arbeidsinkomen waarvan het verlies moet vergoed worden (Asser-Rutten, Verbintenissenrecht, blz. 602).

De gebruikelijke berekeningswijze kan toegepast worden voor veel complexere gevallen hetgeen met de methode Levie niet mogelijk is. Men denke aan het geval van het degressieve inkomen na een gevorderde leeftijd (zie b.v. Corr. Doornik, 8 oct. 1953, R.G.A.R., 1954, 5357).

3) Een derde en laatste opmerking werd gemaakt, nl. dat waar de vergoedingen tengevolge van de besproken berekeningswijze noodzakelijk aan de lage kant zijn, hierdoor een grote waarschijnlijkheid verschaft wordt dat de schadeloosstelling lager blijft dan de omvang van het geleden verlies (zie R.W., kol. 1696, en volg.).

De tabellen, door Dillaerts opgesteld over de jaren 1950-1953 (J.T., 15 mei 1955), tonen aan dat de levensduur steeds stijgt. Dit moet er toe leiden de, door de tabel 1946-1949 aangeduide levensduur, op de hogere eenheid af te ronden. De tabellen van Levie integendeel houden geen rekening met de stijging van de levensverwachting.

Besluit: Zoals Levie ook opgemerkt heeft, worden thans vrij algemeen de tabellen Dillaerts als de meest recente Belgische levensduurtabellen door de Belgische rechtspraak aangewend. In de rechtspraak wordt doorgaans de schadeloosstelling, waar de schade zich in de duur uitstrekt, begroot met inachtneming van de tabellen die de vermoedelijke of gemiddelde levensduur aanduiden.

Het kan voorzeker niet betwist worden dat de thans door de rechtspraak gebruikte methode in bepaalde opzichten vatbaar is voor kritiek. Ze komt echter voor als de beste, omdat zij een juist passende schadeloosstelling zoveel mogelijk benadert. Men mag niet vergeten dat waar het er om gaat de schade te begroten tengevolge van het verlies van inkomsten die zouden verworven geweest zijn wanneer de onrechtmatige daad niet verricht ware, noodzakelijk met hypothesen moet te werk gegaan worden. Welk inkomen zou het slachtoffer verdiend hebben? Hoelang zou het geleefd hebben? M.a.w. een juist passende schadeloosstelling is in dergelijke gevallen steeds ten hoogste de waarschijnlijk juiste schadeloosstelling. Het komt er op aan de schade zo dicht mogelijk te achterhalen en onbillijke oplossingen te vermijden.

Welnu, de door Levie voorgestelde berekeningswijze leidt in elk geval tot een schadeloosstelling die kleiner is dan de geleden schade.

Ir. Emm. Flachet.

Jan Ronse.

(1) Brussel - Larcler - 1954.

(2) Guy Levie - Tables de Mortalité - L'utilisation rationnelle des tables de mortalité pour la capitalisation du manque à gagner d'une victime d'accident ou de ses ayants-droit. Préface de M. Fernand de Creff, Professeur à l'Institut des Sciences actuarielles de l'Université Catholique de Louvain (1955) 89 blz.

(3) R.W., 13-5-1956, kol. 1693 tot 1697.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Asser C. — Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Future, The, of customary law in Africa. L'avenir du droit coutumier en Afrique. — Leiden, Universitaire Pers Leiden.
- Geschiedenis, De, van de burgerlijke pensioenwetgeving in Nederland. 's Gravenhage, Staatsdrukkerij- en Uitgeversbedrijf.
- Goede, B., de en M. Troostwijk. — Het gebruik maken van burgerrechtelijke vormen bij de behartiging van openbare belangen. — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink en Zoon.
- International Organization. Published by the World Peace Foundation. Vol. 10, Nr 1. 's Gravenhage, Martinus Nijhoff.
- Klapper op de rechtspraak en de rechtsliteratuur. 1955. Onder red. van J. D. van den Berg en G. C. M. van Nijntzen. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Klapper op de wetgeving, te vinden in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, het Verordeningenblad voor het bezette Nederlandse gebied, enz. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Peeters J. B. J., C. van Soest en A. Meerling. — Leidraad bij de belastingstudie. Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer en Zoon.
- Polak M. V. — Schets van het Amerikaanse Uniestaatsrecht. 3e druk. Leiden, Universitaire Pers Leiden.
- Ven F. J. H. van der. — Het vrije beroep. Leiden, H. E. Stenfert Kroese.

Frankrijk

- Aubenas R. — Cours d'histoire du droit privé. T. V. Contrats et obligations d'après les actes de la pratique. La Pensée universitaire.
- Batiffol H. — Aspects philosophiques du droit international privé. — Dalloz.
- Colliard Cl. A. — Précis des institutions internationales. — Libr. Dalloz.
- Durand C. — Les rapports entre les juridictions administrative et judiciaire. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence.
- Gide P. — Clarke R., Ohl J. et Schmidt W. — Pratical Studies in Foreign Law. — Sirey.
- Gouy G., Pallu de Lessert P., Raison A. — Traité général du notariat. Nouveau dictionnaire alphabétique. Libr. du Journal des Notaires et des Avocats.
- Retail L. — Etude financière des fusions de sociétés. — Sirey.
- Rochette J. — L'individu devant le droit international. — Montchrestien.
- Rousseau A. — Le Budget départemental. — Berger-Levrault.
- Saujot C. — La Pénétration des idées séparatistes dans les régimes communautaires. — Libr. gén. droit et jurisprudence.
- Savatier A., Aubry J. M., Savatier J., Pequignot H. — Traité de droit médical. — Libr. techniques.
- Schuller E. — L'Impôt sur l'énergie. — Libr. gén. droit et jurisprudence.
- Seelig E. — Traité de criminologie. — Presses universitaires de France.
- Ségur L. — La Notion de faute contractuelle en droit civil français. — La Pensée universitaire.
- Voulet J. — Toutes les questions pratiques sur les baux d'habitation et professionnels. — Delmas.

Engeland

- Bliss E. N.* — Defence Investigation. — Blackwell Sci.
Butts G. M. — Modern Country Court Procedure. — Solicitors' Law.
Chitty J. — Queen's Bench Forms. — Sweet & M.
Cole M. — Servant of the County. — Dobson.
Criminal Appeal Reports. — Sweet & M.
Current Law Year Book, 1955. — Sweet & M.
Curtis M. — Central Government: An Introduction. Pitman.
Daily Mail. Income tax Guide. — Taxation.
Daube D. — Forms of Roman Legislation. — Oxf. U. P.
Eden C. — Questions Answered on Making and Proving Wills. — Jordan.
Ffreund O. — The Law of Carriage by Inland Transport. — Stevens & Son.
Gilmour I. & Lord Altrincham. — The Case of Timothy Evand. — Spectator.
Goodman M. B. — Questions and Answers on Constitutional Law and Legal History. Sweet & M.
Grunhut M. — Juvenile Offenders before the Courts. — Oxf. U. P.
Lansdown C., E. van der Riet en G. N. Dock. — Judicial Interpretations of the South African Criminal Procedure Acts. — Sweet en M.
Leslie P. en M. Brutts. — Motor Vehicle Law in New South-wales. — Sweet en M.
Maccorkle en D. Smith. — Texas Government. — McGraw.
News J. — Digest of English Case Law: 31st Ann. Suppl. — Sweet en M.
Oppitz R. — Selected Case Problems in Finance. — Prentice-Hall: Bailey Bross.
Orfield L. & E. D. Re. — Cases and Material on International Law. — Stevens & Sons.
Stone's Justices' Mabual 1956. — Butterworth & Shaw & Sons.
Taylor E. — A Summary of Auditing Case Law. — Textbooks.
Villiers J. & J. Macintosh. — The Law of Agency in South Africa. — Sweet & M.
Woodfall W. — Law of Landlord and Tenant: Permanent and Second Suppt. to 25r e. Blundell, etc. Sweet and M.
Zaphiriou G. — The Transfer of Chattels in Private International Law. — Ahtlone P.: Constable.

Duitsland

- Bartholomeyczik H.* — Erbrecht. — München, Beck 1956.
Blomeyer K. — Zwangsvollstreckung. — Berlin, de Gruyter 1956.
Dietze G. — Ueber Formulierung der Menschenrechte. — Berlin, Duncker & Humblot 1956.
Forsthoff E. — Lehrbuch des Verwaltungsrechts. — München, Beck 1956.
Frey E. — Die Feiertagsbezahlung. — Köln, Bund-Verlag 1956.
Grimm J. — Deutsche Rechtsalterthümer. — Berlin, Akademie-Verlag 1956.
Kaemmel E. — Das geltende Urheber- und Verlagsrecht der Deutschen Demokratischen Republik. — Leipzig, Verl. f. Buch- u. Bibliothekswesen 1956.
Larenz K. — Lehrbuch des Schuldrechts. — München, Beck 1956.
Kunkel W. — Römische Rechtsgeschichte. — Köln, Böhlau 1956.
Paulick H. — Das Recht der eingetragenen Genossenschaft. — Karlsruhe, C. F. Müller 1956.
Wenz H. — Die Rechtsfragen in der Steuerpraxis. — Ludwigshafen Rh.: Kiehl, 1956.

BALIELEVEN

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Uitnodiging

Daar de buitengewone algemene vergadering gehouden op 11 september 1956, het wettelijk quorum niet heeft bereikt, nodigt de raad van beheer van de Voorzorgskas voor Advocaten de leden van de vereniging uit de (tweede) buitengewone algemene vergadering van de Voorzorgskas bij te wonen. Deze vergadering zal gehouden worden op donderdag 11 oktober 1956, te 14 u. 30, in het Gerechtshof te Brussel, in de zittingzaal van de eerste kamer van het Hof van Beroep.

Naar luid van artikel 36 van de standregelen zal deze vergadering geldig kunnen beslissen, welk ook het getal aanwezige of vertegenwoordigde leden zal wezen.

Dagorde :

1. Onderzoek van en stemming over de voorstellen tot wijzigingen aan de statuten vereist voor hun aanpassing aan de regels van de nieuwe wetgeving op het pensioen der zelfstandige arbeiders.
2. Onderzoek van en stemming over de wijzigingen aan de statuten vereist voor de aansluiting van de pleitbezorgers van eerste aanleg en van beroep, aan de kas.
3. Onderzoek van en stemming over de voorstellen tot aanvulling van de eerste alinea van artikel 18 van de statuten door volgende zin :
 « de algemene vergadering kan de titel van ere- » president der vereniging verlenen aan de leden re- » van die haar « uitzonderlijke » diensten hebben be- » wezen. »
4. Onderzoek van en stemming over het voorstel dat er toe strekt in de eerste alinea van artikel 18 der statuten de volgende woorden te schrappen :
 » leden of oud-leden van de tuchtraden ».
5. Onderzoek van en stemming over het voorstel tot wijziging van artikel 39 alinea C en D.
6. Allerlei.

De voorstellen tot wijzigingen aan de statuten vermeld in de punten 1, 2 en 5 van de dagorde, worden hierna aangeduid.

De advocaten leden van de vereniging die zouden verhinderd zijn de vergadering bij te wonen en die verlangen zich te laten vertegenwoordigen, kunnen daarvoor een volmacht geven aan een ander lid.

Deze volmacht moet geen bijzondere vorm hebben en kan afgegeven worden aan het bureau der vergadering.

Het getal stemmen waarover een mandataris kan beschikken is beperkt tot 10 (artikel 32 van de statuten).

Er wordt aan herinnerd dat volgens de termen van het toetredingscontract, ondertekend door de leden van de vereniging, volmacht voor bijwoning van de algemene vergadering gegeven wordt door elk lid aan de afgevaardigden van de balie waarvan het deel uitmaakt, t.t.z. de beheerder of beheerders aangeduid door deze balie.

De President van de Raad van Beheer,
Ch. Boelens.

Ontwerp van wijzigingen aan de statuten

1. *Wijzigingen voorgesteld met het oog op de aanpassing van de statuten aan de vereisten van de wetgeving en de nieuwe reglementering op het pensioen der zelfstandige arbeiders.*

Bij de statuten wordt een titel 6bis gevoegd onder het hoofd: «Toepassing van de wet betreffende het pensioen der zelfstandige arbeiders», met artikel 42bis, opgesteld als volgt:

Artikel 42bis

I. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 1, tweede alinea, van onderhavige statuten, vormt de vereniging een speciale kas om ten voordele van haar leden te zorgen voor de uitvoering van de wet betreffende het pensioen der zelfstandige arbeiders en van de besluiten, uitgevaardigd krachtens deze wet.

II. Daarom en in afwijking van de statutaire bepalingen die onverenigbaar zouden zijn met degene die volgen, maar uitsluitend in deze mate, zal bovenvermelde kas namelijk beheerst worden door volgende bepalingen:

a) De kas kan: als bemiddelaarster optreden tussen de leden van de aangesloten balies en de administratieve instellingen bepaald door de wet en de reglementen betreffende het pensioen en dit onder voorwaarden vast te stellen door de raad van beheer en de aangesloten balies; of zelf onder dezelfde voorwaarden de rechten en verplichtingen van deze organismen waarnemen.

b) De rechten en plichten van de aangesloten leden zullen bepaald worden volgens de voorwaarden voorzien door de wet en bovenvermelde reglementen.

c) De bovenvermelde kas zal onderworpen zijn aan alle verplichtingen, opgelegd door de wet en de reglementen op het pensioen der zelfstandige arbeiders voor wat betreft haar werking, de vorming van haar wiskundige reserves, de plaatsing van de reserves, de controle van de verrichtingen en in het algemeen aan alle voorschriften van de wetten en bovenbedoelde reglement en in verband met deze verrichtingen, in zover ze voorzien zijn door de bovenvermelde wetten en reglementen.

III. Bovendien is de raad van beheer gemachtigd de activiteit en de werking van de bovenvermelde kas aan te passen aan alle wettelijke of reglementaire bepalingen voorzien door de wet en de reglementen betreffende het pensioen der zelfstandige arbeiders, opdat deze activiteit en deze werking volledig in overeenkomst zouden zijn met edze bepalingen.

IV. De bepalingen van onderhavige statuten blijven verder uitsluitend de betrekkingen van de leden met de vereniging beheersen, voor zover zij geen betrekking hebben op de toepassing van de wet en van de reglementen betreffende het pensioen der zelfstandige arbeiders.

* * *

2. *Voorstellen tot wijzigingen aan de statuten om de aansluiting van de pleitbezorgers van eerste aanleg en van beroep aan de kas mogelijk te maken.*

Artikel 1

Eerste en tweede alinea's:

na het woord «advocaten» de woorden «en pleitbezorgers» bijvoegen.

Artikel 5

Tweede alinea:

de woorden bijvoegen «en de pleitbezorgers wier tuchtoverheden tot dezelfde aansluiting besloten hebben».

Derde alinea:

de woorden bijvoegen «en voor de pleitbezorgers door middel van bulletins voorzien van de handtekening van de syndicus».

Laatste alinea:

na de woorden «de aangesloten balies» de woorden bijvoegen «en de tuchtoverheden van de pleitbezorgers».

evenals na de woorden «een advocaat of een stage-doende advocaat» de woorden «of een pleitbezorger» bijvoegen.

Artikel 10

na de woorden «elke advocaat die geen deel meer uitmaakt van de balie» de woorden «of elke pleitbezorgers die deze hoedanigheid verliest» bijvoegen.

Artikel 16

Eerste alinea:

na de woorden «in het rechtsgebied van een bepaalde balie» de woorden «of van een kamer van pleitbezorgers» bijvoegen.

Tweede alinea:

na de woorden «voor het geheel der aangesloten balies» de woorden «en de kamers van pleitbezorgers» bijvoegen.

Artikel 17

na de woorden «indien de leden van een balie» de woorden «of de leden van een kamer der pleitbezorgers» bijvoegen.

in de tweede regel, na de woorden «deze balie» de woorden «of deze kamer» bijvoegen.

Artikel 18

Eerste alinea:

op de tweede regel, het cijfer «vier en dertig» vervangen door het cijfer «vijf en dertig»;

op de vierde regel, na de woorden «van de aangesloten balies» de woorden «en van de Federatie der Pleitbezorgers» bijvoegen;

na de vierde alinea, de volgende alinea inlassen: «de Federatie van de Pleitbezorgers zal een beheerder voorstellen».

Artikel 19

A. na de woorden «aan de advocaten» de woorden «en pleitbezorgers» bijvoegen.

B. na de woorden «aan een advocaat» de woorden «of een pleitbezorger» bijvoegen.

C. na de woorden «bij het overlijden van de advocaat» de woorden «of van de pleitbezorger» bijvoegen.

D. na de woorden «van advocaten» de woorden «of pleitbezorgers» bijvoegen;

op de zevende regel, na de woorden «en wier activiteit aan de balie» de woorden «of als pleitbezorger» bijvoegen.

* * *

3. *Wijzigingen voorgesteld aan artikel 39, alinea C en B, om het regime van de pensioenen der weduwen, door de Voorzorgskas voor Advocaten verleend en het regime bepaald door de wet van 30 juni 1956 op het pensioen der zelfstandige arbeiders eenvormig te maken.*

De alinea's C en D van artikel 39 worden vervangen door alinea C opgesteld als volgt:

«Aan de overlevende echtgenote, die niet uit de

» echt noch van tafel en bed gescheiden is en niet » opnieuw gehuwd, evenals aan de minderjarige kinderen van elk lid der vereniging, wiens activiteit aan » de balie vaststaat overeenkomstig de bepalingen van » artikel 3 hierboven, zal een pensioen verleend worden. » Dit pensioen zal een aanvang nemen op 60 jaar en » zal 37,50 % van de pensioenrente bedragen; van » 65 jaar af zal het op 50 % gebracht worden. De » rente ten bedrage van 37,50 % zal nochtans kunnen » verhoogd worden tot 50 % en aan de andere kant » zal een rente kunnen toegestaan worden aan de echtgenote die jonger is dan 60 jaar indien zij dit aanvraagt en onder de voorwaarden bepaald door het » reglement van inwendige orde. Alinea B hierboven » is eveneens van toepassing op de overlevingsrenten.»

BALIE VAN KORTRIJK

Samenstelling van de Raad der Orde

Mr Michel Roelants	Kortrijk	Stafhouder
Mr Karel Van Tyghem	Roeselare	Lid
Mr Emiel Vandenbergh	Kortrijk	Lid
Mr André Delvoye	Kortrijk	Lid
Mr Gérard Kasiers	Moeskroen	Lid
Mr Maurice Claeys	Kortrijk	Lid
Mr Achille De Gryse	Kortrijk	Lid
Mr Julien Mayeur	Kortrijk	Lid - Secretaris
Mr Joris Declercq	Waregem	Lid

Mr Pierre Roose, uittredend lid, was niet herkiesbaar.

MEDEDELINGEN

ALGEMENE PRACTISCHE RECHTSVERZAMELING

Werd als lid van het redactiecomité van de Algemene Practische Rechtsverzameling opgenomen in de loop van het voorgaande gerechtelijk jaar: de heer R. Soetaert, rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Gent.

Prijs A. Vleurinck

In het Rechtskundig Weekblad van vorig jaar werd in de 18de jaargang van het Rechtskundig Weekblad nr 15 van 26 december 1954, op kolom 735, bekend gemaakt dat een nieuwe prijs Vleurinck uitgeschreven werd door de V.Z.W. Algemene Practische Rechtsverzameling ten bedrage van 30.000 fr.

Deze prijs is geschonken door de heer A. Vleurinck, Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Gent, en is bestemd voor de auteur van de beste in het Nederlands opgestelde verhandeling over onderwerpen in artikel 2 van het in het Rechtskundig Weekblad gepubliceerde reglement.

In artikel 6 werd bepaald dat de deelnemers aan de prijskamp hun verhandeling in driedubbel exemplaar moeten inzenden vóór 20 september 1956 naar de zetel van de Algemene Practische Rechtsverzameling, Zandpoortstraat, 33.

De mededingers worden door dit bericht aan de datum van inzending herinnerd.

Hun aandacht wordt gevestigd op de bepaling van artikel 6, tweede lid: de verhandelingen mogen geen naam dragen, doch een kenspreuk. Elke deelnemer zal echter bij zijn verhandeling een gesloten omslag voegen dezelfde kenspreuk dragend, en waarin een brief gesloten is inhoudende naam, voornamen, adres en academische graden van de deelnemer.

De beslissing van de jury zal bekend gemaakt worden rond 1 januari 1957.

Namens de vereniging,

De algemene secretaris,
Jan Ronse.

De Voorzitter,
J. Axters.

UIT DE PERS

Wij lezen in «Het Laatste Nieuws» van zaterdag 8 september het hieronderstaand artikel, dat voorzeker onze lezers belang zal inboezemen.

* * *

Onze taal op het gerechtshof te Brussel

De redevoeringen die elk jaar op 15 september bij de opening van het nieuw gerechtelijk jaar worden uitgesproken voor het Hof van Verbreking en het Hof van Beroep te Brussel, gebeuren om de beurt in het Frans en in het Nederlands.

Dit jaar heeft advocaat-generaal Van der Perren voor de openingsrede van het Hof van Beroep te Brussel als onderwerp een vraagstuk inzake zeevaartrecht gekozen.

Voor dergelijke plechtige openingszittingen wordt gewoonlijk aan alle diensten van de magistratuur een rondschrijven ter kennisgeving gezonden.

Eens te meer is dit jaar het rondschrijven voor de plichtigheid in het Hof van Beroep te Brussel uitsluitend in het Frans gesteld.

Op te merken valt, dat het hier een aankondiging betreft van een openingsrede in het Nederlands, die zal uitgesproken worden door een magistraat van het Hof van Beroep, herkomstig uit het rechtsgebied van het arrondissement Antwerpen.

Het Hof van Beroep te Brussel is een tweetalige rechtsinstelling. De aankondiging van de Nederlandse openingsrede diende volgens de wet in de twee landstalen of uitsluitend in het Nederlands opgesteld te worden. Het lijkt onbegrijpelijk, dat de dienst van de griffie van het Hof van Beroep dit nog niet ingezien heeft. Of is het eenvoudig slenter?

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : n° 6 - juni 1956.

Wetgeving.

Arresten en Adviezen van de Raad van State : Maart 1956.

Rechtspraak.

Algemeen fiscaal tijdschrift : n° 11 - juli 1956.

Algemeenheden. — Inkomstenbelasting. — Indirecte Staatsbelastingen. — Internationale overeenkomsten. — Buitenlandse belastingen.

N° 12 - augustus 1956.

Inkomstenbelastingen. — Taxes met inkomstenbelastingen gelijkgesteld. — Indirecte staatsbelastingen. — Gemeentelijke belastingen. — Kongolese en buitenlandse belastingen.

Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis : afl. II - 1956.

J. C. Van Oven, Actio de recepto et actio locati. — Lothar Schmitt, Die Scholien zu Buch XII Titel I der Basiliken. — A. W. F. Middelberg, Houderschap en bezit in het Ontwerp Kemper. — R. J. C. Cornegoor, Opmerkingen over de jury in Nederland tijdens de Franse inlijving.

Tijdschrift van de Vrederechters : n° 6 - juni 1956. H. D., Union des juges de Paix. Congrès de Bruxelles. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Notarissen : n° 6 - juni 1956.

A. Lannoo, Over de ongelijke verdeling van de gemeenschap (art. 1521 B.W.). — Wetgeving. — Bibliographie. — Notariaat.

N° 7-8 - juli-augustus 1956.

J. Matthijs, Uit de praktijk. Registratierechten. Controleschatting. I. Controleschatting na openbare verkoop van onroerend goed. II. Wanneer is er schending van de substantiële pleegvormen?

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en publiek recht : n° 2 - maart 1956.

Prof. Dr A. J. Mast, De administratieve rechtsmacht en de grondwet. — Prof. Dr F. De Visschere, Het jurisdictionele toezicht op de politiebevoegdheid van de gemeente. — Mr G. E. De Jongste, Organen en instellingen op het gebied van de Stedebouw in Nederland. — L. Similion, Het prejudiciële geschil inzake oorlogsschade aan private goederen. — Lic. Emm. de Bethune, Het financiële aspect van het probleem der grote steden (slot). — C. Vanstraelen, De gemeentelijke autonomie en de uitoefening van de voogdij.

Tijdschrift voor Gemeenterecht : 6° afl. - juni 1956.

Aanbestedingen. — Autosnelweg. Begroting. 7° afl. - juli 1956.

Antwoorden op aan ons gestelde vragen. — Boekbespreking F. Vanden Abele: Landbouwcodex. — Arbeidsongevallen.

De Gemeentekeure : n° 75 - juli-augustus 1956.

V. S., Insectenetende vogels en vogelvangst.

Politica Berichten : n° 3 - juli 1956.

L. Roppe, Ontstaan en werking van de Limburgse Economische Raad. — Prof. Dr E. Lousse, Alexis de Tocqueville 1905-1959. — Jhr Mr C. M. O. Van Nispen tot Sevenaer, Kan en mag de nationale gemeenschap doof blijven voor de grote nood buiten haar grenzen. — Prof. Dr Lamotte, Het mensbeeld in het Bouddhisme. — Prof. Mr W. F. De Gaay Fortman, De stichting van de arbeid in de Nederlandse maatschappelijke verhoudingen. * L. C. Plateau, De wet van 28 juni 1932.

Arbitrale Rechtspraak : n° 427 - juli 1956.

Rechtspraak.

N° 428 - augustus 1956.

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad : 14 juli 1956 - afl. 27.

Prof. Mr H. F. W. D. Fischer, De vergadering in Almelo en Hengelo. — Mr J. C. W. M. Huijsmans, « German External Assets » en Amerikaanse verdragsverplichtingen. — Nederlandse Juristenvereniging.

Afl. 28 - 18 augustus 1956.

Dr E. D. Hirsch Ballin, Fonogrammenfabrikanten (I). — Prof. Mr Dr G. van den Bosch, Wettige uitvoering van een onwettige verordening. — Mr J. J. Th. Corsten, De bloemlezing in de dagvaarding. — Mr E. F. Frenkel, Lie-detection en narco-analyse. — Mr L. E. H. Rutten, art. 965 Rv. (alleen voor puzzelaars). — Mr J. W. van der Zanden, Misbruik van namen en emblemen van volkenrechtelijke organisaties.

Afl. 29 - 1 september 1956.

Prof. Mr B. V. A. Röling, De Verenigde Naties en de handhaving van de vrede. — Dr E. D. Hirsch Ballin, Fonogrammenfabrikanten (II, slot). — Prof. Mr G. de Grooth, Het vraagstuk der juristenopleiding in de Duitse Bondsrepubliek. — Mr W. H. de Jonge, Kan de ouder-curator van zijn taak worden ontheven?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : n° 4453 - 14 juli 1956.

Dr A. R. de Bruijn, Het vinden van verloren voorwerpen (IV, slot). — Drs J. Kwik, Levensverzekering in verband met het ontwerp Successiewet. — Y. D. C. van Duyn, Rechterlijk en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht, Successiewet (II).

N° 4454 - 28 juli 1956.

Y. D. C. van Duyn, Successiewet 1956 (I). — Mr L. J. Hiolten, Vaststelling, schenking of kans?, m.o. H. J. Holterman. — Y. D. C. van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht, Successiewet (III).

N° 4455 - 11 augustus 1956.

Y. D. C. van Duyn, Successiewet 1956 (II). — Korte opmerkingen omtrent het ontwerp B.W. : Prof. Mr Sj. Gerbrandy Zaaks vervanging en pand. — Y. D. C. van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht, Successiewet (IV).

N° 4456 - 25 augustus 1956.

Y. D. C. van Duyn, Successiewet 1956 (III). — Y. D. C. van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht, Successiewet (V, slot).

Nederlands Tijdschrift voor Internationaal Recht : afl. 3 - juli 1956.

C. W. Dubbink, Recente ontwikkeling van het internationale echtscheidingsrecht. — F. M. van Asbeck,

La procédure suivie par la Commission permanente de conciliation franco-suisse. — P. Sanders, Arbitrage commercial international. — M. Bos, The international law commission's draft convention on arbitral procedure in the general assembly of the united nations. — J. Brouwer, La nationalité de la femme mariée au Grand-Duché de Luxembourg.

Journal des Tribunaux : n° 4115 - 8 juillet 1956.

Charley Del Marmol, Le traitement juridique des contraintes économiques. — Jurisprudence.

N° 4116 - 15 juillet 1956.

Marcel Tacquet, Aperçu de la loi du 22 juillet 1953 créant un Institut des réviseurs d'entreprises. — Eug. Reumant, Encore le mandat « ad litem ». — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer : n° 73 - 15 juillet 1956.

Marcel Mayne, Les sociétés congolaises de personnes à responsabilité limitée. — Jurisprudence.

N° 74 - 15 août 1956.

E. Joachim, Propos au sujet de l'indépendance de la magistrature coloniale. — Jurisprudence.

Revue Critique de Jurisprudence belge : 2me trimestre 1956.

Paul Foriers, Réflexions sur l'équité et la motivation des jugements. — Mlle Reine Spilman, Effets du divorce sur les avantages matrimoniaux et les institutions contractuelles stipulées entre futurs époux, pour le seul cas de dissolution du mariage par décès. — René Piret et Robert Pirson, Successions et libéralités.

Revue de droit intellectuel. L'ingénieur-conseil : n° 4-5 - avril-mars.

Arrêté du 13 avril (abrévés descriptifs des brevets). — Jurisprudence belge.

Revue de l'administration et du droit administratif de la Belgique : 7me livraison 1956.

F. Morissens, Fonctionnaires. — V. D., Bibliographie.

Revue Pratique du Notariat Belge : 2400e livr. - juin 1956.

Léon Raucant, Formes de la licitation judiciaire entre majeurs.

2041e livr. - juillet 1956.

Pierre Watelet, L'article 305 du code civil et ses dangereuses conséquences.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités : n° 6 - juin 1956.

Jean Fonteyne, Le Calcul de la Survie.

Répertoire fiscal : n° 5-6 - mai-juin 1956.

R. Van Rollegheem, Etudes et Croniques de Juris-

prudence. — J. Lorphevre, Les constructions sur le terrain d'autrui et le droit d'enregistrement sur les mutations d'immeubles.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : juillet 1956.

M. Donnay, Régime successoral des petits héritages. Août 1956.

C. Scailteur, Principes de la répression des fraudes fiscales.

Revue du Droit Public et de la science politique en France et à l'étranger : n° 3 - mai-juin 1956.

Raymond Fusilier, Le statut du personnel des entreprises nationalisées comparé au statut des agents de la fonction publique. — Jacques Soubeyrol, Le président de l'assemblée nationale.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation : 26e cahier - 7 juillet 1956.

Pierre Mimin, Films interdits.

27e cahier 1956 - 14 juillet 1956.

André Gervais, Le régime restrictif de la grève dans le secteur d'intérêt public.

28e cahier - 21 juillet 1956.

Gilbert Tixier, Les limites de la compétence de l'autorité judiciaire en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique.

Bulletin de la société internationale de défense sociale : n° 1 - 1er semestre 1955.

Constitution de la société internationale de défense sociale.

N° 2 - 2me semestre 1955.

M. Schuster, L'abolition de la peine de mort en Angleterre et le défense sociale. — Jacques-Bernard Herzog, La réforme de l'interdiction de séjour en France. — S. Sismondini, A propos des derniers articles consacrés à la Défense Sociale.

Juris Classeur Périodique. La semaine juridique : n° 29 - 18 juillet 1956.

Marcel Vismard, La notion d'« enfant abandonné », au sens de l'article 368 du Code Civil.

N° 30 - 25 juillet 1956.

Jurisprudence.

N° 31-32 - 1-8 août 1956.

Paul Monteilheit, Questions financières dans les Comités d'entreprises.

Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie : XLII/3 - 1956.

Hans Ryffel, Der Wertpluralismus unserer Zeit als philosophisches Problem. — Brir Clas Carlson, Strenger Normativismus. — Fritz Marx, Freiheit und Bürokratie zur Natur des Amtsschimmels.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"